



Spoštovani bralci in bralke!



Vsak od vas zase ve, kateri dogodki so mu najbolj zaznamovali čas v preteklem letu in v prvi polovici letošnjega leta. Upam, da je bilo med njim več lepih, kot neprijetnih.

Verjetno pa se strinjate, da se je v zadnjih dveh mesecih nas vseh, ki se srečujemo z rejništvom, vsaj dotaknila ali pa nas močno »zbodla« usoda dečkov iz Velenja. Rada bi izrekla svoje mnenje in upam, da je to tudi vaše.

Spori v družinah so izjemno občutljivi, zapleteni in težko rešljivi. Čustva je osebno udeleženi nemogoče pustiti ob strani. Nobena odločitev, ki je sprejeta, ne zadovolji vseh strani. Argument, da gre za dobro otroka, je za tistega, ki je osebno vpleten, težko sprejeti. Ob vsem pa se mi zdi najhuje, da bolečino prizadetih razpihujejo sovaščani, lokalni politiki, družabna omrežja, neuke množice ljudi in celo politika. Vsi vedo vse: kaj in kako se je dogajalo v družini, kako napačno je ukrepal CSD, kaj je najboljše za otroke in česa si ne zaslužijo stari starši. Mediji brez sramu »služijo« na bolečini celotne družine. Vsi pa so pozabili na otroka in njuno korist. Z vsakim dnem, ko se zgodba pogloblja, sta otroka, s katerima se je usoda že tako neusmiljeno poigrala, še bolj zaznamovana. Njuna imena so bila objavljena v številnih medijih, prijela se ju je oznaka "velenjska dečka". Z njo bosta rasla in odrasla.

In z vsakim dnem, ko se zgodba pogloblja, sta na slabšem tudi dedek in babica. Ne le zato, ker na plan prihajajo nove podrobnosti o njima, resnične in neresnične, temveč predvsem zato, ker se z vsakim takim dnem zapirajo vrata, da bi bila predvsem dedek in babica, ki bi se v miru posvetila svojim vnukom.

Menim, da bi bilo prav, da bi jim tisti, ki jim je v resnici mar za te otroke in stara starša, pustili, da zadihajo.

In ob vsem tem so se pletle zgodbe o izkoriščevalskih rejnikih, ki delajo le za denar, kako delajo CSD nestrokovno ipd.

Ali ste tudi rejniki dobili občutek, da ste nemoči in morate kar poslušati in poslušati vsemogoče neresnične komentarje?! Ali lahko kaj storite, da bo javno mnenje kritično, vendar pozitivno razmišljalo o rejniških družinah?

Moje mnenje je, da imamo vsi v rejništvu vrsto pomembnih nalog: da okrepimo pozitivno podobo delovanja tako strokovnih služb kot rejniški družin in poskrbimo za pozitivno medijsko promocijo našega strokovnega dela. Da se naučimo komunicirati z mediji v kriznih situacijah! Nihče drug ne bo tega storil za nas, nihče drug nam ne bo dvigoval našega ugleda in samozavesti. To moramo storiti mi sami in očitno se moramo vsega tega še naučiti!

V RDS smo se tudi preteklo leto prizadevali za te cilje. Pridno smo delali in realizirali vse naloge našega programa. Če boste čisto na hitro preleteli naše poročilo, boste videli, da se je dogajalo »na polno«. Lansko srečanje rejniških družin, ki je glavni in najbolj zahteven projekt RDS, je privabil kar precej naših članov, bilo je veselo, zabavno in poučno. Manj pa je bilo zanimanja, kljub vabilom, s strani »politike« in tistih, ki so najbolj kritični. Upam, da bodo morda v večjem številu politični gostje prišli letos, ko bomo slavili že 10. obletnico društva. Oni so namreč naši financerji, določajo politiko delovanja na področju rejništva in imajo vpliv še na druga področja našega dela. Pomembno je, da nas spoznajo in se v živo pogovarjajo predvsem z rejniki in otroki, ki živijo v rejništvu.

Zelo pomembno je tudi, da nas opazijo mediji in napišejo pozitiven članek o rejništvu, za kar bo naše srečanje vsekakor dobra podlaga. Tudi naši tabori za otroke in »okrogle mize« so možnost za pozitivno promocijo rejništva, ki jo v tem trenutku res potrebujemo.

Cilj naših okroglih miz je prav tako opozarjati na našo dejavnost in na šibke točke le-te. Delujemo regijsko in počasi bomo z okroglimi mizami pokrili celotno področje Slovenije, sploh tista področja, kjer imajo večjo tradicijo rejništva in tudi večje število rejnikov. Povabili so nas tudi v okolja, kjer imajo svoja društva, kar nas še posebej veseli. Območja, ki jih še nismo zajeli, so Domžale in področje Nove Gorice in okoliških občin. Prepričana pa sem, da se bomo v bodoče lahko predstavili tudi njim. Na okroglih mizah opozarjamo na nekatere vrzeli v rejništvu in veseli me, da je prav isto problematiko potrdila

tudi raziskava, ki jo je kot doktorsko disertacijo opravljala avtorica strokovnega članka Izzivi najstništva, Uršula Bizant.

Kljub vsemu pa je ocena RDS, da imamo v Sloveniji v temeljih dobro rejništvo, ki pa ga vsekakor lahko še izboljšamo. V tokratnem RG smo vam pripravili vrsto nasvetov in pripomočkov, kako s samo-aktivnostjo in samoizobraževanjem rejniki in vsi ostali lahko tudi sami poskrbimo za zvišanje kvalitete rejništva. Veliko je v naših rokah, potrebno je nenehno učenje, potrebujemo pa tudi pomoč in sodelovanje drugih.

Naučiti se moramo koristiti vse možne vire in se naučiti sodelovati z mediji!

Prijetno branje vam želim in vabljeni k sodelovanju!

Maksimiljana Mali, urednica

Kazalo vsebine:

REJNIŠKO DRUŠTVO SLOVENIJE	5
Komentar na razburkano javnost po novici o odvzemu otrok starim staršem v Velenju (<i>mag. Darko Krajnc</i>)	5
Vsebinsko poročilo Rejniškega društva Slovenije za leto 2015	9
STROKOVNI ČLANKI	15
Izzivi najstništva v rejništvu (<i>Ursula Bizant, univ. dipl. soc. del, dr. soc. del.</i>)	15
Rejniški starši – dar družbe (<i>mag. Andrej Omulec</i>).....	31
Obvezno usposabljanje rejnic in rejnikov v sistemu rejništva (<i>Irena Zemljič, univ. dipl. soc. del.</i>)	34
Kam po pomoč (<i>Petra Štrukelj, univ. dipl. psih.</i>)	41
Knjige o posvojitvah in rejništvu (<i>Mag. Metoda Maj</i>).....	48
IZ ŽIVLJENJA REJNIŠKIH DRUŽIN	51
Pot do rejništva (<i>Ana A.K.</i>).....	51
Jesenska pripoved (<i>Dušan Vidič</i>)	54
VAM (<i>Alberto Avguštinčič</i>).....	56
Pomoč prostovoljcev (<i>Jožica Goričan</i>)	57
REJNIŠTVO V SVETU	58
Delovanje in usmeritve IFCO – mednarodne organizacije za rejništvo (<i>Marta Tomec, univ. dipl. soc. del., Maksimiljana Mali , univ. dipl. soc. del.</i>).....	58
IZ SVETA ZABAVE	66
Uspešne zgodbe slavnih oseb, ki so v rejništvu bile posvojene ali v rejništvu:	
Marilyn Monroe (<i>Maksimiljana Mali, univ. dipl. soc. del.</i>)	66
NAŠI DONATORJI	71

Komentar na razburkano javnost po novici o odvzemu otrok starim staršem v Velenju

Sem se takoj zdrznil, ko sem prebral novico o namestitvi fantkov v rejništvo, v zdaj že vsem znanem velenjskem primeru. Nemudoma sem delil objavo s kolegi v Rejniškem društvu Slovenije in jih povprašal za mnenje. Pomislil, da gre skoraj zagotovo še za kaj drugega, kot je banalni 'izgovor' glede starosti in, da bodo sedaj posplošeno na udaru kritik vsi socialni, strokovni delavci in posredno še rejniške družine... nisem se motil.

Moram priznati, da me je zmotil tak 'pogrom' na soc. omrežjih. Iz čustvenega vidika in sočutja do babice in dedka ga je za razumeti, a je ozadje zgodbe najbrž bistveno bolj kompleksno od (neposrečene) izjave direktorice, če slučajno ni bila le ta vzeta iz konteksta. Ne vem(o).

Ne da se objektivno komentirati konkretnega primera, sploh pa soditi na podlagi neke neposrečene pavšalne izjave, ki pa roko na srce, ni bila primerna.

Po moje gre za nespretno komuniciranje s strani direktorice velenjskega CSD. Nimamo vseh podatkov, ne poznamo ozadij, a že od začetka nisem verjel, da bi bila lahko starost starih staršev (ki v tem primeru sploh ni tako visoka) edina ovira. O drugih vzrokih ne morejo/ne želijo/ne smejo javno govoriti.

Poznam nekaj podobnih primerov, kjer so več kje otroke umaknili iz travmatičnega, tragičnega okolja, sploh če je tragični dogodek in z njim nastala škoda v sorodstvenih relacijah postajala patološka.

Ne opravičujem in ne sodim na daljavo na podlagi nekaj stavkov. Domneval sem, da najbrž o tem ni odločala zgolj ena oseba, ampak tim različnih strokovnjakov. Spet se nisem (z)motil.

Kar se tiče namestitve v rejniško družino izven kroga sorodnikov, ki so vedno prvi v vrsti pri obravnavi možnosti za namestitev otrok, pa je v določenih situacijah (naj)večja korist za otroka, če ne ostane pri sorodnikih, to pa lahko potrdim iz lastnih izkušenj. Taka odločitev pa vsekakor ni enostavna.

Otroka se nikoli ne vzame iz neke družine brez razloga ali v njegovo škodo.

To si pa upam trditi in vedno znova podarjam, ko je treba umiriti razgreta čustva, ohladiti vroče glave. Tega najtežjega, nepriljubljenega ukrepa, tudi socialni delavci ne delajo radi, verjemite. Če bi le bilo možno oziroma v idealnem svetu, bi vsi najraje počeli zgolj všečne stvari. Strokovni delavci pa morajo odločati objektivno, čeprav z veliko mero empatije, morajo lastne čustvene sodbe in zunanje pritiske v fazi odločanja nevtralizirati. Velikokrat celo v javnosti slišimo komentarje, kako bi morali odvzeti še več otrok in prej, hitreje.

Odrasli imajo pozicijo moči, pokličejo odvetnike, medije in povedo svojo plat zgodbe. Branijo se, branijo svojo čast, dejstvo, da niso zmogli opravljati svoje vloge v največjo otrokovo korist, boli. Negacija je prvi obrambni mehanizem.

Otrok je nemočen, nima nikogar. Ima sicer socialnega delavca, ki pa v zagovoru pred pritiski, ne sme razkrivati osebnih podatkov, občutljivih podrobnosti.

Socialni delavci so na nek način kastrirani v odnosu do medijev. Morajo (ob)varovati otroka in tudi vse ostale udeležene v procesu. Bilo bi tudi nestrokovno in neetično črniti starše, v tem primeru stare starše, če morda niso želeli sodelovati ali razumeti, da je lahko umik otrok iz kriznega okolja v njegovo dobro. To lahko spet zgolj domnevam iz informacij, ki sem jih dobil preko medijev.

Sem socialni delavec, tudi predsednik Rejniškega društva Slovenije, kjer veliko delamo tako z rejniškimi družinami, kot strokovnimi delavci. V praksi so stvari težke, kompleksne in jih je velikokrat nemogoče zadovoljivo pojasniti, ne da bi pri tem komu storili škodo. Starši oziroma skrbniki otroka imajo v večini

primerov pozicijo moči, lahko aktivirajo medije, odvetnike in napadejo, otrok te možnosti nima in po takih dogodkih po navadi doživlja samo še več škode.

V takih kriznih primerih se vedno znova pokaže, da bi morali imeti CSD-ji strokovnjaka za odnose z javnostmi, saj delajo zelo občutljive stvari, ki jih vsebinsko ne smejo oz. ne morejo javno komentirati, ker se veliko strokovnih delavcev niti direktorjev CSD ne znajde najboljše v komuniciranju z mediji.

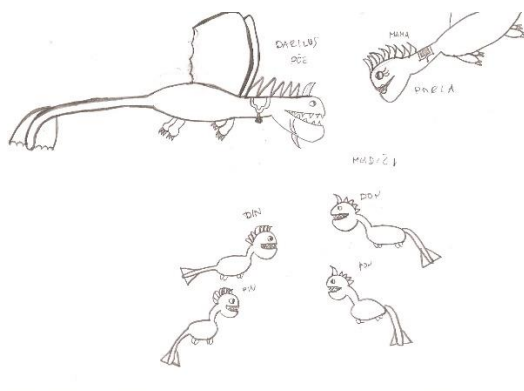
Primeri ne bomo rešili razgreti komentatorji na spletu niti mediji ali ulica. Dejansko situacijo lahko ugotovi le poglobljen nevtralen nadzor. Ta ni ugotovil nepravilnosti, celo pritrdil je argumentom strokovnega tima.

Boli me, ko berem kritične, žaljive komentarje na račun rejniških družin. V Sloveniji je ves čas v rejniških družinah nameščenih okoli 1.000 otrok, ki rabijo posebno skrb, čustveno toplino, občutek sprejetosti, enakopravnosti in še veliko vsega, kar se ne da povedati na kratko. Rejniški starši jim to nudijo, se trudijo poskrbeti za njih, jim pomagati pri okrevanju, jim priučiti delovnih in učnih navad, najti pozitivno perspektivo. Njihovo delo je težko. Pa se ne pritožujejo ravno veliko, da je plačilo 24 urnega dela zgolj 124 EUR. Kljub temu, da je v pripravljenosti za namestitev otrok ves čas preko 100 rejniških družin v Sloveniji, bi jih potrebovali še več. Saj se otroka ne da kar v prvo rejniško družino, ki je na voljo. Išče se najbolj primerno za konkretnega otroka, z vsemi njegovimi lastnostmi in potrebami. Poleg znanja je pri tem treba imeti tudi srečno roko. Da namestitev uspe, da pride do ujemanja, dobrega funkcioniranja, je potrebno veliko volje, energije in pozitivnih čustev, pri vseh vpletenih in tudi okolici. Zato pomagajte že veliko s tem, da ne sodite na prvo žogo, jih ne pomilujete ampak jim dajete zagon in jih opolnomočate.

Držim pesti za fanta, da čim prej okreva, najdeta mir in varno družinsko okolje, ki ju bo uspelo obraniti pred patologizacijo zaradi tragedije, ki jima je tako drastično spremenila življenje in pred pompom v zvezi s primerom reševanja njune situacije. Upam tudi, da se strasti vseh vpletenih čimprej

pomirijo, in da začnejo sodelovati v dobro obeh otrok. To jima bo še najbolj v pomoč.

mag. Darko Krajnc, dipl. soc. del



Risbica otroka, ki je v rejništvu



Benica 1a, 9220 Lendava
rejnikodrustvoslovenije.si
rejnikodrustvoslovenije@gmail.com

VSEBINSKO POROČILO

REJNIŠKEGA DRUŠTVA SLOVENIJE ZA LETO 2015

Vsebinski opis izvedbe realiziranega programa/projekta (Aktivnosti, datumi izvedbe, lokacija...)

Rejniško Društvo Slovenije deluje od leta 2006 in združuje vse, ki se srečujejo z rejniško dejavnostjo in tudi somišljenike ter podpornike rejništva. Člani so tako rejniki kot polnoletni udeleženci v rejništvu ter osebe, ki so otroštvo preživele v rejništvu, strokovni delavci in druge osebe, ki želijo pomagati otrokom, za katere starši ne skrbijo. Cilji društva so povezati vse somišljenike in jih organizirati v obliki različnih aktivnosti z namenom doseči čim višjo kvaliteto rejništva.

Namen društva je, da posvetimo večjo pozornost tistim vsebinam, ki jih stroka ne uspe ali ne more izvajati: to so srečanja rejniških družin, otrok, razni tabori za rejnike in otroke, dodatno izobraževanje izvajalcev rejništva, informiranje in tudi opozarjanje na težave in probleme v rejništvu ter posledično vplivanje na sprejem zakonodaje in na nastajanje strokovnih smernic. Društvo daje poudarek tudi pozitivni medijski promociji rejništva.

Rejniškemu društvu Slovenije ima od Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti pridobljen status društva, ki deluje v javnem interesu na področju izvajanje družinske politike.

V letu 2015 smo povečali tudi število članov in jih imamo trenutno 210.

Društvo je v letu 2015 imelo sledeče cilje:

- Povezovanje rejniških družin, z namenom izmenjave izkušenj in opozarjanje na odprta vprašanja v rejništvu
- Povezovanje in pomoč otrokom, ki se nahajajo v rejništvu
- Informiranje
- Izobraževanje rejnikov in rejnic ter strokovna pomoč otrokom
- Pozitivna medijska promocija rejništva
- Povezovanje in sodelovanje z institucijami, ki skrbijo za izvajanje rejništva
- Opozarjanje na odprta vprašanja in težave pri izvajanju rejništva
- Povezovanje z društvi in drugimi asociacijami iz drugih držav

PROJEKTI V LETU 2015

1. Srečanje rejniških družin v Razkrižju dne 06. 06. 2015

Tudi letos smo organizirali sedaj že **9. tradicionalno srečanje** rejniških družin članov Rejniškega društva Slovenije na Razkrižju, ki je pomembno, kot neformalna oblika povezovanja in druženja. Zbrali smo se **06. 06. 2015**. Na srečanje smo povabili rejnike s svojimi družinami, vse naše strokovne delavce in simpatizerje rejništva.

Srečanje je rejnikom omogočilo, da so delili izkušnje med sabo, rejniki z več izkušnjami so delili spodbudne besede rejnikom, ki so komaj začeli svoje poslanstvo, vsi skupaj pa smo preživeli čudovit dan ob sklepanju novih poznanstev in tudi ponovnih snidenjih s prijatelji, ki smo jih spoznali prejšnja leta. Srečanja so se udeležile rejniške družine iz celotne Slovenije.

Število vseh uporabnikov: 250-300**2. Okrogle mize in posveti**

Rejniško društvo Slovenije je v tem letu organiziralo in sodelovalo na 6 okroglih mizah oz. dogodkih na temo rejništva, s posebnim poudarkom na potrebah otrok po psihoterapevtski pomoči otrokom v rejništvu in pričelo aktivno opozarjati na stisko rejnic ob tem, kje dobiti strokovnjaka terapevta, ki bo lahko pomagal njenemu otroku: strokovno, hitro in bo razumel tako rejnico, kot otroka v rejništvu. Okrogle mize so izobraževalno informativne in so jih lahko Centri za socialno delo izkoristili kot izvedbo izobraževanja za rejnice. Rejnicam, ki so se udeležile izobraževanja, smo izstavili potrdilo o izobraževanju.

- 3 okrogle mize smo organizirali na temo:

"OTROK V REJNIŠTVU = OTROK MED DVEMA DRUŽINAMA": v Lescah, v Ljubljani in v Mariboru

- 2 okrogli mizo smo organizirali na temo:

»ODHOD IZ REJNIŠTVIA – ZAKLJUČEVANJE REJNIŠTVIA in sicer: v Krškem in v Velenju

- 1 okroglo mizo smo organizirali na temo:

»DINAMIKA ODNOSOV MED OTROCI IN REJNIŠKIMI STARŠI« in sicer : v Lendavi

Rejnice so na okrogli mizi aktivno sodelovale in tudi same podelile svoje izkušnje z ostalimi ter povedale, da so one vedno pripravljene otrokom stati ob strani in jim omogočiti, da ostajajo pri njih, četudi se rejništvo uradno zaključí. Razpravljale so o tem, da so rejniški otroci in mladi ljudje bolj ranljivi, pa jih družba hitreje napoti v samostojnost brez ustreznih možnosti za osamosvojitvev.

Število vseh uporabnikov: 208**3. Strokovno-zabavni tabori za otroke iz rejniških družin**

Ena od pomoči otrokom iz rejniških družin so tudi tabori, ki smo jih organizirali v vseh šolskih počitnicah in so bili več kot uspešni. S pomočjo Karitasa, ki nam zagotavlja prostor, so bili v letu 2015 organizirani 4 tabori.

- 27.04.2015 do 30.04.2015 Šprinc pri Razkrižju (otroci od 1 do 5 razreda OŠ) (11 otrok)
- 27.07.2015 do 31.07.2015 Šprinc pri Razkrižju (otroci od 5 do 9 razreda OŠ) (11 otrok)
- 10.08.2015 do 14.08.2015 Šprinc pri Razkrižju (otroci - srednješolci) (9 otrok)
- 27.10.2015 do 30.10.2015 Sončna hiša Portorož (otroci – srednješolci) (14 otrok)

Na taboru z mladostniki sta delala dva strokovnjaka in sicer mag. družinske terapije Andrej Omulec in univ. dipl. socialna pedagoginja Anja Ferlin, ki sta bila na taborih prisotna 24 ur. Na zadnjem taboru v Portorožu sta v pomoč mag. Andreju Omulcu priskočila tudi Dušan Vidič in delavka zaposlena preko javnih del Vanja Vidič, ki sta tudi rejnika.

Na taboru so se otroci posvečali delu na sebi, pozitivni samopodobi, pridobivanju samozavesti, terapiji preko ustvarjalnih delavnic, glasbi, pogovoru in izmenjavi medsebojnih izkušenj o rejništvu. Poskrbljeno je bilo tudi za sprostitev. Voditelji tabora so poizkušali ustvariti varno in nevtravno okolje, da so mladi lažje spregovorili o svojih težavah in strahovih, saj so bili v družbi sebi enakih. Otroci so drug z drugim obdržali stike in si ustvarili svojo skupino tudi na facebooku. Društvo namreč spodbuja dejavnosti samopomoči in samoorganizacije uporabnikov programov.

Število vseh uporabnikov: 45

4. Izdaja Rejniškega glasnika

V letu 2015 smo izdali tudi REJNIŠKI GLASNIK št. 49. Društvo je prevzelo in nadaljevalo delo izdajanja glasila, saj mnogo rejnic izraža, da to glasilo pogrešajo in jim je bil edini pisani vir informacij ter dodatne strokovne pomoči. Projekt in vodenje uredniškega odbora je nadaljevala ga. Maksimiljana Mali, ki je že bila dolgoletna urednica Rejniškega glasnika.

Število vseh uporabnikov: okrog 1100

5. Spletna stran RDS

V letu 2015 smo aktivno delovali tudi preko naše spletne strani društva. Stran je sprotno ažurirana ter jo skušamo oblikovati aktualno in interaktivno. Na spletni strani imajo tako otroci v rejništvu, kot tudi rejniki možnost pošiljanja vprašanj v pisemski nabiralnik. Na postavljena vprašanja, izražene stiske in težave jim odgovarjajo strokovnjaki, ki so člani društva in drugi, ki so pripravljeni sodelovati. Tako so, tako otroci, kot tudi izvajalci rejniške dejavnosti dobili priložnost, da še na enem mestu, opozorijo na svoje morebitne stiske, prosijo za pomoč, predlagajo spremembe ali pa samo izrazijo svoje stališče in mnenje.

Na spletni strani so prav tako objavljeni naši sofinancerji, donatorji, katerim se tudi **preko spletne strani posebej zahvaljujemo.**

1. Dobrodelna prireditvev – Dan za spremembe

V sodelovanju s Slovensko filantropijo je Rejniško društvo Slovenije **dne 28.03.2015**, v akciji ***Dan za spremembe*** zbiralo razne predmete, ki smo jih potem simbolično prodajali, izkupiček pa je šel v šolski sklad za otroke, ki si ne morejo privoščiti šole v naravi.

Poleg projektov društva je bilo za delovanje društva potrebno izvesti tudi več sestankov izvršnega odbora, izvedli pa smo tudi občni zbor društva.

1. **Medijska promocija**

Medijsko smo bili zelo aktivni in s tem skušali poskrbeti za pozitivno medijsko promocijo rejništva. Novinarji so obiskovali naše okrogle mize, tabore, srečanje rejniških družin,... Dajali smo intervjuje različnim medijem, javno smo se zahvalili občinam, za finančno pomoč ter podali stališča RDS.

Prispevki so tudi objavljeni na naši internetni strani.

Cilje, ki smo si jih zadali v letu 2015 smo uspešno realizirali. Pri realizaciji naših zastavljenih ciljev so nam bili v veliko pomoč neumorni prostovoljci. V tem letu je aktivno sodelovalo v RDS 8 prostovoljcev. Tudi v tem letu smo imeli zaposleno preko javnih del delavko, ki je bila v pomoč pri izvedbi in koordinaciji celotnega programa.

Poročilo pripravila : Vanja Vidič

Predsednik RDS: mag. Darko Krajnc

IZZIVI NAJSTNIŠTVA V REJNIŠTVU

V prispevku želim predstaviti raziskavo, ki smo jo v zadnjem letu izvajali na področju rejništva v Sloveniji¹ in našo izkušnjo dela z mladostniki v rejništvu. Rejniška družina je prostor, kjer se lahko ustvarjajo trdni temelji, ki zmorejo izzive, ki jih prinaša najstništvo. Rejniška družina je za otroke in mladostnike mnogokrat tudi edini prostor, kjer imajo možnost vzpostaviti varno navezanost in kot pravi Hughes (2006, 66) je pomembno, da tako strokovnjaki kot tudi starši prepoznavajo globlje posledice izkušnje zanemarjanja in zlorabe ter tako doma kot na terapijah, ustvarjajo posebne izkušnje, ki se bodo dotikale predvsem otrokovih primanjkljajev v navezanosti. Potrebno je ugotoviti, kaj leži pod zunanjim obnašanjem otrok in mladostnikov v rejništvu.

METODOLOGIJA

Najstništvo je obdobje, ki prinaša nove izzive in težave. V raziskavi smo se osredotočili na izkušnje mladostnikov ter njihovo vrednotenje navezanosti na rejnike ter vključili tudi poglede rejnikov in strokovnjakov s področja rejništva na obdobje najstništva v rejništvu. *Temeljni raziskovalni vprašanji sta bili: kakšno je spoprijemanje z izzivi in težavami, ki jih prinaša obdobje najstništva v rejništvu ter kakšno je mladostnikovo vrednotenje navezanosti na rejnike? Cilj raziskave je bil tako ugotoviti, s kakšnimi izzivi in težavami se soočajo najstniki v rejništvu in kako mladostniki vrednotijo navezanost na rejnike.* Raziskava je poizvedovalna in izkustvena. Merski instrument, uporabljen v raziskavi, je bil vnaprej pripravljen, delno strukturiran vprašalnik ter

¹ Raziskava je potekala na Študijsko-raziskovalnem centru za družino pri projektu Krila, katerega financira norveški mehanizem EGP.



vprašalnik mladostnikovega vrednotenja navezanosti², vzorec pa izbran iz določene strokovne skupine, iz izbrane skupine rejnikov in mladostnikov z izkušnjo rejništva.

V raziskavo je bilo vključenih:

- Dvainšestdeset (62) mladostnikov od 11 do 32 let, ki so preko spletnega orodja 1ka rešili vprašalnik navezanosti, demografske podatke in odgovorili na vprašanja glede stikov s starši, dobe bivanja v rejniški družini in njihovih želja po zaključku rejništva. Štirinajst **mladostnikov**, izmed zgoraj omenjenih dvainšestdesetih, v starosti od 12 do 25 let, je sodelovalo tudi pri osebnih raziskovalnih pogovorih, ki so zajemali sledeča vprašanja: **Težave s katerimi se soočajo? Oblike psihoterapevtske pomoči? Nasveti mlajšemu otroku, ki gre v rejništvo in nasveti bodočim rejniškim staršem? Življenje po končanem rejništvu - želje in strahovi?**
- Trideset (30) **rejnikov**, ki so bili stari od 27 do 69 let. Intervjuji so vključevali naslednja vprašanja: **S kakšnimi težavami so se, oziroma se soočajo rejniki v družini skozi najstništvo? Potrebna pomoč? Potrebne spremembe?**
- Devet (9) **strokovnih delavk in delavcev iz področja rejništva** v starosti od 28 do 65 let. Intervjuji so vključevali naslednja glavna vprašanja: **Kakšne so izkušnje strokovnjakov in strokovnjakinj z najstniki v rejništvu? Kje vidijo potrebne spremembe?**

Prvi del raziskave - intervjuji so potekali od 28.10.2014 do 26.5.2015. Opravljene pogovore smo na osnovi zvočnih posnetkov zapisali na računalnik. Dobesedne pripovedi intervjuvancev³ smo nato uredili in podčrtane

² AAQ Adolescent Attachment Questionnaire

³ Transkripti so shranjeni v osebni arhivu avtorice. Vpogled v celotno raziskavo bo mogoč ob končani doktorski disertaciji Uršule Bizant.

relevantne izjave izpisali v tabelo. Nato smo izpisanim relevantnim izjavam posameznih oseb v tabeli pripisali ustrezne pojme in kategorije, kategorije definirali in oblikovali poskusno teorijo. Drugi del raziskave je potekal od 18.5.2015 do 30.7.2015 preko spletnega orodja 1ka. Mladostnike, ki živijo v rejništvu smo k reševanju vprašalnika, ki meri mladostnikovo vrednotenje navezanosti na rejnike, povabili na skupini za mladostnike, ki živijo v rejništvu⁴, predavanju⁵ in preko spleta. Vprašalnik je sestavljen iz treh dimenzij – stiska zaradi jeze, dostopnost in sodelovanje. Vsaka izmed treh dimenzij je sestavljena iz treh poddimenzij na katere so mladostniki odgovarjali preko 5-stopenjske Linkert-ove lestvice. Pri vprašalniku velja, da višje točke pomenijo več težav z določeno dimenzijo. Vprašalnik je kratek in enostaven in s tem zelo ustrezen za mladostnike, poleg tega pa ima dobre teoretične in psihometrične lastnosti. Slabost vprašalnika je, da ne meri vrsto mladostnikove navezanosti, ampak le mladostnikovo vrednotenje odnosa z bližnjo osebo. Podatke, ki smo jih pridobili, smo prenesli v program SPSS, kjer smo jih obdelali po metodi kvantitativne obdelave podatkov.

IZZIV ŠT. 1: BITI REJNIŠKA DRUŽINA

Naloga rejniške družine je, da otroku zagotavlja pomoč in podporo na poti v odraslost (Kelly in Gilligan 2000, 34) in kot se je pokazalo v naši raziskavi, rejnike, strokovnjake in mladostnike na tej poti spremlja veliko izzivov pa tudi radosti, ki jih prinašajo otroci. **Prvi izziv, ki je bil omenjen predvsem iz strani rejnikov, je že sama namestitev otroka v rejniško družino.** Več kot tretjina rejnikov, ki so sodelovali v naši raziskavi so opazili, da otroci ob namestitvi

⁴ Skupina za mladostnike, ki živijo v rejništvu poteka pod okriljem projekta Krila na Študijsko-raziskovalnem centru za družino.

⁵ Predavanje *izzivi najstništva v rejništvu*, ki ga je 15.5. 2015 organiziral Študijsko-raziskovalni center za družino v okviru projekta Krila v Preski pri Medvodah.



doživljajo stiske, veliko jokajo, so nebolgli in potrebujejo tolažbo. Stiska se sčasoma umiri, najdlje pa odzvanjajo nemirne noči, ki so napolnjene z nočnimi morami in zbujanjem. V nove odnose rejniške družine, otroci prav zaradi primarne rane zapuščenosti vstopajo z »nefunkcionalnim načinom regulacije svojih čustvenih stanj in vsebin ter togim načinom navezovanja stika in iskanja bližine.« (Erzar in Kompan Erzar 2011, 8) Zato je zelo pomembno, kot se je pokazalo tudi v naši raziskavi, da se rejniki dobro pripravijo, saj dogodki in ravnanja ob prihodu otroka v rejniško družino, pomembno vplivajo na trdne medsebojne odnose na poti v odraslost. Otrok s prihodom v rejniško družino pride tudi v novo okolje in zelo pozitivno in zanimivo se nam je zdelo dejanje rejnice, ki se je odločila za seznanitev šole z rejništvom ((A.10.27) *Vedeli so v razredu, da pride ena punca, sem (rejniška mama op.a.) prej staršem napisala en mail, da prihaja nova sošolka, da živi v rejniški družini, tako da so imeli starši čas otrokom razložiti.*) Mladostnike smo v raziskavi povprašali o nasvetih mlajšemu otroku, ki prihaja v rejništvo in povedali so: naj se otrok ne pomiluje in postavlja v vlogo žrtve; naj bo otrok priden in naj ne dela neumnosti; naj otrok pazi nase in se zave, da je dobil možnost odrasti kot otrok s streho nad glavo; naj otrok spoštuje starša, kot bi bila njegova; da ni nič hudega, in da bodo zanj skrbeli kot za lastnega otroka; naj otrok to izkušnjo gleda s pozitivne strani, saj bo tako pridobil moč in nove izkušnje; naj otrok ne bo žalosten, saj ga imajo biološki starši kljub vsemu radi. Mladostnike smo v raziskavi tudi vprašali, kaj bi predlagali bodočim rejnikom in odgovori veliko povedo o pogledu na njihovo izkušnjo rejništva. Pravijo, naj rejniki: dobro premislijo o vzrokih za vstop v rejništvo; se potrudijo in na začetku pustijo otroku nekaj časa, da se prilagodi; svoje delo opravljajo z odgovornostjo; ne opominjajo otroka, da ni njihov; imajo otroke radi; se trudijo in se zares posvetijo otroku, ga tako poskušajo razumeti in z njim skupaj premagovati ovire; pustijo otroku stike z biološkimi starši, če to otrok želi. Po prihodu otroka v rejniško družino,



pa sledi vztrajno in postopno pridobivanje pomoči (B.4.6) *Pomembno pa je, da otrok postopno dobiva pomoč, on rabi en čas, da se prilagodi na novo okolje, če pride iz družine, kjer so npr. higienske razmere popolnoma zanemarjene, v novi družini potrebujejo veliko vztrajnosti, da se to naučijo.*) Pri vzgoji ima veliko rejnikov dvome pri postavljanju mej, preveva jih pa tudi strah, da bo otrok zašel v slabo družbo. Zato, kot so povedale tudi strokovne delavke v naši raziskavi, je pomembno, da so ves čas v stiku z rejniškimi družinami in jim tako nudijo oporo. Kot se je izkazalo v sledeči raziskavi je za premagovanje izzivov v rejniški družini zelo pomemben trden partnerski odnos, pri katerem je, kot so povedali rejniški starši, potrebnega veliko dela in truda. Večina rejniških staršev in strokovnjakov je tudi povedalo, da je pomembno, da oba starša skupaj stopita v rejništvo, da sta si v oporo.

IZZIV ŠT. 2: STIKI Z BIOLOŠKO DRUŽINO

Neil in Howe v (Scott, O'Neill in Minge 2005, 7) pravita, da je za otroka zelo dobro, če ima izkušnjo dobrega sodelovanja med matično družino in rejniki, saj mu s tem dajo sporočilo, da ima tudi on lahko rad oboje starše, obe družini. Namen stikov z matično družino je ohranjanje odnosa med biološkimi starši in otroki, mladostniki, se je pa v naši raziskavi pokazalo, da stiki ne potekajo povsod redno in brez težav. Večina rejnikov je poudarila, da stiki z matičnimi starši velikokrat podrejo red in trud rejniške družine, prihaja do podkupovanja in praznih obljub s strani bioloških staršev, kar otroka zmede, ga pušča v strahu in negotovosti ter predvsem razočaranju. Tako odnose med rejniki, matično družino in otroci velikokrat spremlja jeza in ogromno težav, ki so povezane z nezaupanjem in nihanjem matičnih staršev. Kljub vsemu, so rejniki poudarili, kako pomembno je nekritiziranje matične družine pred otrokom, saj bo mladostnik vedno ščitil matične starše. Kot pravi Križnik Novšak (1999) v (Ferlin 2013, 36) ostajajo mladostniki svojim matičnim staršem lojalni in v sebi čutijo



potrebo, da bi jih videli kot dobre. **Kljub vsemu slabemu, kar se je dogajalo v matičnih družinah, je potrebno mladostniku dovoliti, da ima svoje matične starše rad, brez potrebe, da bi jih branil pred drugimi. Le tako se mladostnik uči čutiti in sprejemati vse občutke, ki se navezujejo na matično družino. Potrebno je popolno sprejemanje matičnih staršev, kar se je v rezultatih naše raziskave pokazalo kot zelo težka naloga.** »Jaz (rejniška mama op.a.) sem imela prve pol leta otroka, za katerega so specialno poklicali mene, ker ne bi dobili drugega, ker sta imela oba njegova starša zločin, ker sta umorila njegovega starejšega bratca in sta šla v zapor. To je pomenilo, da se je treba s tema staršema rokovat, spoštljivo z njima kontaktirat, biti del njune zgodbe, ampak zame je bilo to zelo veliko breme.« (osebni pogovor, 2015) Notranji svet matičnih staršev niha od krivde, občutka odgovornosti do jeze. Tu bi rada omenila dejanje rejnice, ki po vsakem stiku z biološko mamo in otrokom, socialni delavki napiše pisemce o tem, kako so stiki potekali. To omogoča socialni delavki, da ohranja stik z rejniško družino, kar omogoča kvalitetno sodelovanje med strokovnjaki in starši.

Kot je pokazala praksa strokovnih delavk, je dobro, če so stiki jasno določeni. Ni pa dobro, če stikov ni čisto nič, saj nekvalitetni in neredni stiki vodijo v idealiziranje in fantaziranje. Največje težave se zaradi nerednih stikov začnejo pojavljati v najstništvu, ko mladostnik velikokrat misli, da bo lahko rešil svoje matične starše. **Mnogi pravijo, da je pri stikih najbolje, če se upošteva volja otroka, kar poudarjajo tudi mladostniki.** Izmed 62 mladostnikov, ki so sodelovali v kvantitavnem delu raziskave, jih je na vprašanje *Ali imate stike s svojo biološko družino?* odgovorilo 39 in izmed teh jih je 25 odgovorilo z da in 14 z ne, kar je razvidno v spodnji tabeli. Stiki pa, kljub temu, da so, ponavadi potekajo neredno-med počitnicami ali pa vmes mine tudi več mesecev ali celo let.



STIKI

	Pogostost	%	Veljavni %	Skupni%
Odg.	da	25	40,3	64,1
	ne	14	22,6	100,0
	Skup.	39	62,9	100,0
Ni odg.	-3	3	4,8	
	-1	20	32,3	
	Skup.	23	37,1	
Skupno	62	100,0		

V spodnji tabeli, pa lahko vidimo, da je povprečna doba bivanja v rejništvu 39-ih mladih, ki so odgovarjali na to vprašanje kar 13 let, kar pomeni, da ima večina mladostnikov, ki so sodelovali v raziskavi izkušnjo z dolgotrajnim rejništvom.

DOBA

N	Odg.	39
	Ni odg.	23
Ar. sredina		13,15
Mediana		12,00
Modus		12
Std. Deviacija		7,260
Minimum		1
Maksimum		28

Kot pravi Rickford v (Scott, O'Neill in Minge 2005) je o dobrih stikih lažje pisati, kot pa jih dejansko izvajati. Razlogi za to so po njegovem mnenju lahko v: nepravilnem ovrednotenju stiske pri otroku s strani rejnikov, kar lahko privede do zmanjšanja stikov in v zapletenih medčloveških odnosih, ki so v



rejniškem krogu lahko napolnjeni z občutki zamer, jeze, strahu, tesnobe in žalosti. Maluccio et al. (Scott, O'Neill in Minge 2005) že dolgo časa poudarjajo, da je zelo pomembno, da se razvije načrt dela za vsakega otroka posebej, da se naredi urnik stikov, da se vzporedno razvija pomoč matični družini, nudi pomoč otrokom in podpora rejnikom.

IZZIV ŠT. 3: OBNAŠANJE MLADOSTNIKOV V REJNIŠTVU

Mladostništvo je po pripovedovanju mnogih, ki so sodelovali v raziskavi, najtežje obdobje otroka v rejništvu. V naši raziskavi so odgovori tako mladih, kot tudi rejnikov in strokovnjakov pokazali, da se v mladostništvu začne največ težav v šoli, z učenjem, težave imajo tudi s sovrstniki in z zapravljanjem denarja za prijatelje, s čimer, kot pravi ena izmed rejnic, si kupujejo pozornost in mesto v družbi. Tako strokovnjaki kot tudi rejniki pravijo, da so mladostniki zelo svojeglavi in nevodljivi, protestirajo ob postavljanju mej, pojavljajo se kraje in uničevanje stvari, poleg tega se začnejo tudi težave z mamili in alkoholom. Mladostniki v rejništvu pa pripovedujejo, da se v družbi počutijo drugačne, da imajo težave s prijatelji, držijo se bolj sami zase in jim je težko, znotraj sebe čutijo praznino in željo po svobodi in osamosvojitvi.

IZZIV ŠT. 4: DATI MLADOSTNIKU IZKUŠNJO VARNE NAVEZANOSTI

Zlorabe in zanemarjanja ovirajo razvoj varne navezanosti. Veliko otrok ima, ko pridejo v rejniško družino, težave z varno navezanostjo, saj je s svojimi matičnimi starši niso vzpostavili, je pa potrebna za normalen razvoj možganov in posledično tudi odzivov na različne situacije v življenju. Zato je največ, kar se otroku v rejniški družini lahko najprej da, varnost in šele, ko mu je nudeno dovolj varnosti, se bo lahko sprostil in bo odprt za več pozitivnih izkušenj (Hughes 2006, 2). Rejniki so v raziskavi povedali, da je zelo težko vztrajati pri



mejah, ki prinašajo varnost, saj je mladostnikovo oziroma otrokovo obnašanje velikokrat zelo težko. Dogaja se, da otrok strese celo vrečo grisa za vse kuhinjske omare, poliva po mizi pred očmi rejnikov in opazuje, kakšna bo njihova reakcija, krade v šoli, je agresiven in velikokrat ne uboga. Vse to so pogosta obnašanja otroka in tudi, če rejniki razumsko vedo, da otrok ne zmore drugače, da je to posledica notranje razklanosti in nemoči, so ti dogodki težki. Kako ranljivi so otroci, kljub zunanjim dejanjem, zgovorno kaže primer iz raziskave: *»Sem ga (rejniški oče-otroka op.a.) enkrat prišel iskati v šolo, pa mi je učiteljica rekla, da moram tja v učilnico za angleščino, da je nekaj hudo narobe. Ja kaj, test je pojedel. Sem ga pa vzel v naročje in mu rekel: »Lej, noben ti ni kriv, da si tukaj pri nas, da je situacija takšna, kakršna je, da tukaj v šolo hodiš. Lej, nastradamo pa vsi. Lej, saj te imamo radi.« Otrok je tako začel jokati.« (osebni pogovor, 2015)* Zelo pomembno je, da otroka, ob takšnih dejanjih, ne pošljemo v sobo ali t.i. »time out«. Ob trenutkih, ko otroci naredijo nekaj narobe in s tem razjezijo rejnike je dobro, če niso sami, saj bo to v njih še poglobilo rano zavrženosti in potrditve, da so slabi. Dejanja otrok ne moremo le v tišini prenašati in vse dopuščati, potrebno jih je vzgajati, naučiti določenega reda, zato takim dejanjem lahko sledi manjša kazen, ki otroka uči, da je za svoja dejanja potrebno prevzemati odgovornost. Vendar je dobro, če je kazen izrečena in izvedena previdno, da je jasno razložena in zelo pomembno je, da če na primer, otrok za kazen ne sme gledati risanke ta čas, ko bi drugače gledal risanko, počne nekaj skupaj z rejnikom oziroma rejnico. To je velikokrat primeren čas za pogovor o dogodku, ki je pripeljal do te kazni. Malokrat se, po pripovedovanjih rejnikov tudi zgodi, da bi rejnico klicali mama ali mami, ampak jo kličejo po imenu, medtem ko rejnika večkrat kličejo oči ali ati. Rejniki pripovedujejo o napredkih ob spodbudnem okolju, ki se kažejo tako na fizičnem kot psihičnem nivoju. Otroci se začnejo krkljati, se odprejo, postanejo bolj razigrani in samozavestni. V raziskavi (van den Dries et al. 2009, 41) so



preko meta analize prišli do zaključka, da otroci, ki živijo v rejništvu, lahko presežejo ne-varno navezanost in tako tvorijo varno. Rezultati raziskave tudi podpirajo Bowlby-eve hipoteze o tem, da lahko drugačne izkušnje v odnosih v rejniških in posvojiteljskih družinah povečajo varno navezanost. Bowlby (1969) v (Cugmas 2001, 90) nadalje meni, da bo navezanost razvil le otrok, ki je deležen stabilne in predvidljive skrbi. Bistvo pa je, da ni dovolj odstraniti le ne-varno okolje, saj velikokrat tudi topla in prijazna skrb, sočutje do otroka, ne zadoščata, ker je čustveno tako podhranjen.

Mladi so preko kvantitativne raziskave reševali vprašalnik AAQ, ki meri mladostnikovo vrednotenje navezanosti na rejniške starše. Najprej so bili vprašani, katero izmed treh možnosti, 1-rejniška mama, 2-rejniški oče in 3-oba rejniška starša, bi izbrali kot osebo navezave. Kot je razvidno v spodnji tabeli je na to vprašanje odgovarjalo 62 mladih, 14 izmed njih je izbralo rejniško mamo, dva rejniškega očeta in največ, kar 74,2% oba rejniška starša, kar tudi potrjuje odgovore rejniških staršev, ki pravijo, da morata biti v rejništvo vključena dva, da en sam ne zmore.

OSEBANAV

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Odg.	rejniška mama	14	22,6	22,6
	rejniški oče	2	3,2	25,8
	oba rejniška starša	46	74,2	100,0
	Skupaj	62	100,0	100,0

Vprašalnik AAQ je sestavljen iz treh dimenzij – stiska zaradi jeze, dostopnost in sodelovanje. Prva dimenzija meri količino jeze (Starš/a me opazi/ta le, ko sem jezen/a. Pogosto sem brez razloga jezen/a na starša. Nejevoljen/a sem na starša, saj imam občutek, da moram zahtevati njegovo/njeno/njuno pozornost in podporo.) vidimo, da je nanjo odgovarjalo 47 mladostnikov, kjer je bila



povprečna vrednost odgovorov 6,5 točk, kar je pod polovico vseh možnih točk. **To pomeni, da mladostniki čutijo manjšo količino jeze v odnosu z rejniškimi starši oz. staršem.**

JEZA		
N	Odg.	47
	Ni odg.	15
Ar. sredina		6,4681
Mediana		7,0000
Modus		3,00
Std. Deviacija		2,94036

Pri drugi dimenziji, ki meri mladostnikovo vrednotenje dostopnosti in odzivnosti rejniških staršev (*Prepričan/a sem, da me bo/bosta starš/a poslušal/a. Prepričan/a sem, da me bo/bosta starš/a poskušal/a razumeti. S staršem/a se pogovorim o stvareh.*) je odgovarjalo 48 mladostnikov, povprečna vrednost odgovorov pa je bila 7,5, kar polovica vseh možnih točk. **Nekateri mladostniki torej vrednotijo rejniške starše kot dostopne in odzivne.**

DOSTOPNOST		
N	Odg.	48
	Ni odg.	14
Ar. sredina		7,5833
Mediana		7,0000
Modus		7,00
Std. Deviacija		2,04037



Pri tretji dimenziji, ki je merila mladostnikovo vrednotenje svoje empatije in sočustvovanja z rejniškimi starši (Staršu/ema rad/a pomagam ob vsaki priložnosti. S staršem/a sočustvujem, če je/sta potrta. Dobro se počutim, kadar lahko kaj storim za starša.) pa je sodelovalo 51 mladostnikov, kar vidimo v spodnji tabeli. Njihova povprečna vrednost točk je bila 5,0. **Rezultat je nizek, kar pomeni, da mladostniki sebe vrednotijo kot empatične in sočutne.**

STARŠEVSTVO

N	Odg.	51
	Ni odg.	11
Ar. Sredina		5,5294
Mediana		5,0000
Modus		6,00
Std. Deviacija		2,25702

Kot lahko vidimo so odgovori dobri in nakazujejo na to, da se mladostniki kljub zunanjemu obnašanju, ki smo ga opisovali v zgornjem poglavju, v rejniških družinah počutijo varne, saj so rejnike opisali kot odzivne in do njih ne čutijo jeze. Razvoj varne navezanosti je za otroke zelo pomemben, saj s tem pridobijo (Brotherson 2009): občutek zaupanja; voljo za raziskovanje okolja; pozitiven pogled nase; razumevanje empatije in zmožnost izražati svoja čustva.

IZZIV ŠT. 5 POT IZ REJNIŠTVA V SAMOSTOJNOST

Kaj se zgodi po končanem rejništvu? Strokovnjaki, ki so sodelovali v naši raziskavi so navedli več možnosti: mladostnik se lahko vrne nazaj v biološko družino, kar se zgodi malokrat; če je v rejniški družini nevzdržno, mladostnik ponavadi odide v zavod; mladostnik ostane v rejniški družini, kjer mu za pogoj postavijo šolanje ali delo. V rejništvu trenutno živi 985 otrok in mladostnik



Kot cilj psihosocialne oskrbe otrok in mladostnikov v rejniških družinah, se največkrat omenja priprava mladostnikov na samostojno življenje in na to, da bodo znali prevzemati odgovornost za svoja dejanja (Zupanc 2009, 52). Prehod mladih v samostojnost postavlja mlade pred nove pomembne naloge in faktorji, ki otežujejo prehod v samostojnost so: nerazrešena jeza do članov družine ali strokovnjakov; neprimerna ali nestabilna namestitvev ali večkratna menjava rejniških družin; življenje v neprimernih nastanitvah v času zapustitve rejniške družine; pomanjkanje dolgoročnih ciljev; pomanjkanje primernega dohodka; pomanjkanje priprav na odhod in kasnejših stikov s strokovnjaki (Maunders et al. 1999, 9). Raziskovalci (Maunders et al. 1999, 9) so ugotovili, da mladostniki potrebujejo **kontinuirano skrb, saj le tako lahko postopoma prehajajo na pot samostojnosti, kar pa zahteva delo na treh področjih. Prvo področje so priprave, ki zajemajo spremljanje mladostnikov in individualno načrtovanje in podporo. Drugo področje je prehod, ki mladostniku pomaga razvijati socialno mrežo in pridobivati življenjske veščine. Tretje področje pa je končen odhod, ki je pri mladih v rejništvu običajno povezan s starostjo in ne s stopnjo zrelosti.** Ti mladi niso deležni posebnega procesa ločevanja od pomembnih odraslih v njihovem življenju (Maunders et al. 1999, 11). **Osamosvajanje mladih po zaključku rejništva v Sloveniji, se je v naši raziskavi pokazalo kot nepokrito področje.** V lanskem letu smo na študijsko-raziskovalnem centru za družino začeli s projektom Krila⁶, kjer se je pri delu z mladimi v rejništvu pokazala potreba po tedenskem spremljanju mladih, ki bi zajemala tako skupinsko (podporna skupina), kot individualno spremljanje, saj potrebujejo konkretno podporo pri učenju, iskanju službe in stanovanja. Zagotovo ena izmed pomembnejših sprememb, na katero kažejo rezultati naše raziskave, je sama **priprava otroka na izhod iz biološke in prihod v rejniško**

⁶ Projekt Krila je financiran iz strani finančnega mehanizma EGP in norveškega finančnega mehanizma, znotraj katerega se izvajajo tudi podporne skupine za mladostnike v rejništvu.



družino. Tu je opaziti, da nenaden odhod otroka potisne v molk. Zato predlagamo, kadar je to možno, t.j., ko ne pride do nujnosti takojšnjega odvzema, **da se otroku že pred prihodom v rejništvo priskrbi psihoterapevtsko pomoč**, ki bi ga na odhod čustveno pripravila ter se mu psihoterapevtsko spremljanje nudi tudi v začetnih letih bivanja v rejništvu. Potrebna sprememba na področju rejništva, ki bi lahko povečala varnost najstništva, je potreba po podpornem programu za rejnike in strokovnjake, ki se soočajo s težkimi primeri otrok. **V naši raziskavi se je izkazalo, da se rejniki velikokrat ne čutijo dovolj opremljene za vse težave, ki jih prinaša rejništvo. Potrebujemo podporno skupino za rejnike in organizirane supervizije za socialne delavke in delavce na področju rejništva.** Samo usposabljanje, ki ga izvaja skupnost centrov za socialno delo sedaj, se je v naši raziskavi pokazalo kot dobro, vendar bi ga bilo potrebno dopolniti še z vključenostjo obeh zakoncev oz. partnerjev in s prakso bodočih rejniških staršev, **kjer predlagamo vsaj enotedensko sodelovanje bodočih rejniških staršev na taborih za rejniške otroke in mladostnike**⁷. Tako, kot se že nekaj časa opozarja, se je tudi v naši raziskavi **pokazala potreba po psihoterapevtski pomoči otrokom v rejništvu, katere cilj je vzpostavitev varne navezanosti na rejniške starše.** Izkušnja varne navezanosti je izrednega pomena za življenje in po pregledu literature predlagamo model v navezanost usmerjene družinske terapije⁸, kjer gre za psihoterapevtski model, ki je bil razvit prav za delo z otroki v rejništvu in posvojitvi, združuje pa teorijo navezanosti, znanja o travmi in nevrobiologiji, teorijo intersubjektivnosti in znanja o otrokovem razvoju. **Področje prehoda mladostnikov iz rejniške družine je področje v samem sistemu rejništva, ki se**

⁷ Tabore za otroke in mladostnike v rejništvu večkrat v letu organizira Rejniško društvo Slovenije.

⁸ AFFT - attachment focus family therapy.



je tudi v naši raziskavi pokazalo kot nepokrito, kjer so mladi prepuščeni samim sebi, kljub temu, da za samostojno življenje, kot se je pokazalo tudi v tej raziskavi, še niso pripravljeni. Program je potrebno izoblikovati počasi, korak za korakom, s konkretnim spoznavanjem potreb mladih, zato smo na Študijsko-raziskovalnem centru za družino v okviru projekta Krila začeli podporno skupino za mlade na prehodu iz rejniškega sistema. S skupino bomo nadaljevali tudi v naslednjem šolskem letu, preko dela z njimi pa se je pokazala tudi potreba po individualnem spremljanju mladih, saj potrebujejo konkretno podporo pri iskanju službe, šolanju in iskanju stanovanja. Menimo, da so to koraki v pravo smer, ki bi lahko pripomogli k oblikovanju nacionalnega programa za mladostnike po 18-em oziroma kasneje, ko končajo šolanje in se ne morejo vrniti nazaj v biološko družino.

Uršula Bizant, univ. dipl. soc. del, dr. soc. del



VIRI

- Brotherson, S. 2009. Keys to Building Attachment with Young Children. *NDSU Extension Service* FS-631, št. April.
- Cugmas, Zlatka. 2001. Vloga očeta kot objekta otrokove navezanosti. *Psihološka obzorja* 10, št. 3:89-104.
- Erzar, T., in K. Kompan Erzar. 2011. *Teorija navezanosti*. Celje: Celjska Mohorjeva družba: Društvo Mohorjeva družba.
- Ferlin, A. 2013. Rejništvo-kratkotrajna ali dolgotrajna rešitev? Pedagoška fakulteta. Socialna pedagogika, Univerza v Ljubljani, Ljubljana.
- Hughes, D.A. 2006. *Building the bonds of attachment: Awakening Love in Deeply Troubled Children*. Ur. 2, A Jason Aronson book. Lanham, Boulder, New York, Toronto, Oxford: Rowman and littlefield publishers, inc.
- Kelly, G., in R. Gilligan. 2000. *Issues in Foster Care, Policy, Practice and Research*. London and Philadelphia: Jessica Kingsley Publisher.
- Maunder, David, Max Liddell, Margaret Liddell in Sue Green. 1999. Young people leaving care and protection: National Youth Affairs Research Scheme.
- Scott, Dorothy, Cas O'Neill in Andrey Minge. 2005. Contact between children in out-of-home care and their birth families. Ashfield: School of Social Work-University of Melbourne
- van den Dries, Linda, Femmie Juffer, Marinus H. van Ijzendoorn in Marian J. Bakermans-Kranenburg. 2009. Fostering security? A meta-analysis of attachment in adopted children. *Children and Youth Services Review* 31, št. 3:410-421.
- Zupanc, T. 2009. Prehod mladih iz izvendružinskih oblik skrbi v samostojno življenje. Fakulteta za socialno delo, Univerza v Ljubljani, Ljubljana.



Rejniški starši - dar družbe

Temeljna potreba otroka je, da lahko v čustveno varnem okolju svoje družine izraža vsa svoja čutenja, kar pomeni, da starši s svojim ravnanjem znajo regulirati otrokova notranja stanja. V rejniških družinah je to veliko težje, saj je večina teh otrok šla skozi težka obdobja v bioloških družinah, kjer so otroci morali sami umirjati svoja notranja stanja. Zato je za rejniške starše še toliko pomembneje in težje, pomagati otroku pri regulaciji notranjih občutkov otroka.

Nekateri strokovnjaki ugotavljajo, da so tisti otroci, ki so odraščali v toplih, ljubečih, spodbujajočih domovih, običajno iz njih odhajali brez večjih pretresov in so si ustvarili svoje družine. Tisti drugi, ki so odraščali v hladnih, zlorablajočih družinah, polnih sovraštva, so težje odhajali od doma. A po neki zdravi logiki bi moralo biti prav nasprotno. Zato je iz tega vidika pomembno, kakšen odnos ima rejniška med seboj.

Raziskave kažejo, da izkušnje iz nuklearne družine pomembno vplivajo na oblikovanje otrokovih predstav o svetu. Tisti otroci, ki so odraščali v toplem okolju, so si tudi svet predstavljali kot topel in ljubeč kraj in si ga žele spoznati. Tisti otroci, ki so odraščali v hladnem in sovražnem okolju, so si tudi svet tako predstavljali. Imeli so strah pred njegovim spoznavanjem. **V dobri rejniški družini lahko otrok nazaj pridobi zaupanje in samospoštovanje in tudi oblikuje pozitiven odnos do zunanjega sveta.**

Otroci iz težkih okoliščin, se lahko zapirajo pred svetom, živijo prestrašeni in odmaknjeni od sovrstnikov in okolice, vedno so nekje v ozadju in se ne upajo izpostavljati, saj je svet zanje nekaj nepredvidljivega in strašnega. Nekateri izmed teh otrok so lahko zelo dobri učenci, saj je šola za njih edino, kar imajo,



in kjer se lahko izkažejo. Učijo se lahko tudi zato, ker si ne dovolijo tega, da bi starši – rejniški starši z njimi imeli kakršnekoli skrbi. S tem vedenjem skrbijo za svoje starše – rejniške starše tako, da pri tem nase popolnoma pozabijo, in sicer tako, da so skrajno ubogljivi in pridni. **Zato je bistvenega pomena, kako rejniški starši ravnaajo s takšnim otrokom, da ne odpirajo zopet in zopet starih ran.** Zavržen otrok bo lahko rejniškim staršem ali okolici šel skrajno na živce, zato se ga bo nekako izogibal ali ga postavljaj na stranski tir, kot da ga ni. Otroci, ki so bili zavrženi s strani svojih staršev, lahko v nas prebudijo to zavrženost, zato se okolica nanj odzove na tak način, da ga še ona zavrže. **Pojavi se vprašanje ali lahko rejniški starš ob teh občutkih vzdrži in otroku podzvestno pomaga predelati to zavrženost, kar pa je vse prej kot lahko. Pomembno je, da se rejniški starši tega zavedajo.** Rejniški starš s svojimi odzivi do otroka lahko veliko pripomore pri njegovem pogledu nase, saj ta otrok nima pozitivne samopodobe. Rejniški starš kot avtoriteta oziroma kot podzavestna podoba staršev lahko veliko naredi za otrokovo samopodobo, če mu da veliko potrditve in pozornosti. Za takšnega otroka je lahko rejniški starš edini, ki mu sproža občutek pripadnosti in na tak način izoblikuje njegovo pozitivno samopodobo.

V tako imenovanih zdravih družinah ima vsak družinski član svojo smiselno funkcijo. Strokovnjaki iz področja odnosov so mnenja, da je pomembno raziskovati in prisluhniti svoji preteklosti in ni dobro zanikati neljubih bolečih dogodkov, ki so se zgodili v otroštvu. Bolj ko idealiziramo našo preteklost, si ne priznavamo, kaj se nam je zgodilo, bolj se nam to pozna na telesu. Če idealiziramo preteklost in si ne priznavamo travm, ki jih potem tudi ne predelamo, več je možnosti, da se ti boleči dogodki prenesejo v naslednje generacije.



Rejniški starš je lahko odrešitelj transgeneracijskega prenosa nefunkcionalnih občutkov in s tem razreši otroka in njegovih potomcev bolečih občutkov ter pripomore k temu, da ti ne bodo ponavljali starih vzorcev. Otroci, ki nimajo funkcionalnega makro okolja ali imajo celo zlorablajočega, se težko zanesejo na ljudi. Rejniški starš, ki je konstanten in ne zlorabi otrokovega zaupanja, mu s tem daje možnost nečesa novega. Otrok to njegovo dostojanstvo ponotranji in s tem dobi možnost za drugačno čustveno stanje, ki se pa lahko kaže v otrokovem odraslem obdobju življenja. Otroci z manj priložnosti se tako oprimejo balončkov vsake dobrote in ti balončki so za posameznikovo podzavest tako močni, da spreminjajo njegovo doživljanje sebe ter okolice. V odraslosti ti balončki dobrote pomagajo, da posameznik podzavestno lažje preide čeri življenja, s katerimi se sooča na svoji življenjski poti.

Rejniški starši ste tisti ponos in trden temelj naše družbe, ki pomagate pri tem, da rešujete s svojo nesebično ljubeznijo otroke, katerim je življenje naproti prineslo bremena, za katere ni krivca. Na vaše sooblikovanje zdrave družbe smo lahko več kot ponosni.

Andrej Omulec, druž. Psihoterapevt



OBVEZNO USPOSABLJANJE REJNIC IN REJNIKOV V SISTEMU REJNIŠTVA

Rejništvo je posebna oblika skrbi za otroke, ki iz različnih razlogov ne morejo živeti s svojimi starši. Država je to skrb prevzela z namestitvijo otroka v drugo, rejniško družino. Na takšen način se deli skrb za oskrbo in vzgojo otroka na rejniško družino, matično družino in center za socialno delo. Za vsakega otroka v rejništvu se vzpostavi individualni projekt pomoči, v katerem so rejniki strokovni sodelavci, ki se za svoje delo izobražujejo, usposablajo in skupaj z družinskimi člani izvajajo rejniško dejavnost. Država je pristopila k vseživljenjskemu usposabljanju izvajalcev rejniške dejavnosti na način, da je zakonsko opredelila obveznost usposabljanja, določila izvajalca, vsebino in število ur usposabljanja.

Rejniki⁹ se morajo ves čas, dokler izvajajo rejniško dejavnost, usposabljeni na način, kot to predpisuje zakon. Zakon o izvajanju rejniške dejavnosti opredeljuje dve vrsti usposabljanj. Usposabljanje za vse rejnike izvaja Skupnost centrov za socialno delo Slovenije, na podlagi tega rejnik obnavlja licenco za izvajanje rejniške dejavnosti. Manjša usposabljanja organizirajo centri za socialno delo za vse rejnike na svojem območju najmanj enkrat letno. Vseživljenjsko učenje rejnikov obsega tudi sodelovanje na srečanjih skupin rejnic in rejnikov, udeležba na različnih skupnostnih dejavnostih za rejniške družine ter sodelovanje v drugih podpornih programih.

⁹ V besedilu uporabljeni izrazi, zapisani v slovnični obliki moškega spola, so uporabljeni kot nevtralni in veljajo enakovredno za oba spola.



Skupnost CSD Slovenije izvaja usposabljanje kandidatov za pridobitev dovoljenja za izvajanje rejniške dejavnosti in usposabljanje rejnikov. Program usposabljanja izvajamo od leta 2006 dalje, v zakonskem obsegu predpisanih vsebin in številu predpisanih ur usposabljanja, tako za kandidate, ki želijo izvajati rejniško dejavnost (12 ur), kot tudi za rejnike, ki so že pridobili dovoljenje in že izvajajo rejniško dejavnost (20 - 25 ur).

Po 28. členu Zakona o izvajanju rejniške dejavnosti, se *»rejniki mora najmanj enkrat v petih letih udeležiti usposabljanj, katerih vsebino, izvajalca in trajanje predpiše minister«*. Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti je dikcijo omenjenega člena oz. »petletnega obdobja« pojasnilo na način, da rejniku od dneva, ko opravi (zaključi) usposabljanje, mu od naslednjega dne prične teči nov petletni rok, v katerem se mora ponovno udeležiti usposabljanj v zakonskem številu predpisanih ur, torej 20-25 ur usposabljanja.

Oseba, ki želi izvajati rejniško dejavnost, vloži vlogo za izvajanje rejniške dejavnosti z ustreznimi dokazili pri krajevno pristojnem centru za socialno delo. Center za socialno delo ugotovi ali kandidat izpolnjuje pogoje ter v primeru, da jih, izdela oceno primernosti kandidata, ki jo pošlje na Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti. Komisija za izbor kandidatov ga v primeru, da kandidat izpolnjuje vse pogoje, napoti na obvezno 10-12 urno usposabljanje. Usposabljanje za kandidate izvajamo v dveh delih (dva izobraževalna dneva), udeležba na obeh delih usposabljanja je pogoj za pridobitev dovoljenja za izvajanje rejniške dejavnosti.



V prvem delu usposabljanja kandidatom predstavimo zakonske predpise, ki urejajo rejniško dejavnost, razmerja med rejnikom in otrokom v rejniški družini, sodelovanje v individualni projektni skupini ter predstavitev rejniškega sistema. Kandidatom predstavimo vsebine o razvoju otroka, čustvene potrebe otroka s poudarkom na čustvenih potrebah otroka v rejništvu. V zaključnem delu poteka delo v skupinah, kjer kandidati v delavnici aktivno sodelujejo in razmišljajo o sodelovanju v rejniškem sistemu.

V drugem delu usposabljanja kandidatom predstavimo vsebine iz področja psihologije družine, seznanimo jih s posebnostjo rejniške družine in opozorimo na pomembnost sodelovanja z matično družino. V zadnjem delu usposabljanja se kandidatom pridruži tudi rejniška družina, sledi pogovor in prostor za vprašanja.

Kandidat uspešno zaključi usposabljanje, pod pogojem, da se udeleži usposabljanja v obeh delih. Skupnost CSD Slovenije o udeležbi na usposabljanju obvesti Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, ki kandidata vpiše v evidenco izdanih dovoljenj za izvajanje rejniške dejavnosti. Skupnost CSD kandidatu izda potrdilo o uspešno opravljenem usposabljanju in tako kandidat postane rejnik z licenco.

V Zakonu o izvajanju rejniške dejavnosti je dodana izjema, ko rejniku sorodniku ni potrebno kandidirati za pridobitev dovoljenja za izvajanje rejništva. Za rejnika sorodnika pristojni center za socialno delo z utemeljitvijo rejniškega razmerja med otrokom in njegovim sorodnikom, predlaga ministrstvu izdajo licence brez predhodnega usposabljanja. V primeru, da izpolnjuje vse pogoje za pridobitev dovoljenja za izvajanje rejniške dejavnosti, ga vpiše v evidenco izdanih dovoljenj in lahko začne izvajati rejniško dejavnost.



Program usposabljanja rejnikov izvajamo na način, da so vsebine usposabljanja prilagojene potrebam in željam rejnikov, zato smo ga razvijali in dopolnjevali ves čas izvajanja, skupaj z rejniki, strokovnimi delavci centrov za socialno delo in različnimi strokovnjaki iz področja obravnave otrok in družine.

Program smo oblikovali za t.i. »dve kategoriji« rejnikov za izvajanje rejniške dejavnosti:

- 1) **Osnovno usposabljanje** (zakonsko predpisane vsebine);
- 2) **Nadaljevalno usposabljanje** (izbirne vsebine).

OSNOVNO USPOSABLJANJE

V to »kategorijo« spadajo rejnice in rejniki, ki morajo opraviti t.i. »osnovno usposabljanje« in jim teče prvo petletno obdobje od datuma pridobitve dovoljenja. Ti rejniki in rejnice imajo obveznost udeležbe na treh različnih sklopih usposabljanja, ki se jih morajo udeležiti najmanj enkrat v petih letih. Vsebine usposabljanja so zakonsko predpisane (46. člen Pravilnika o pogojih in postopkih za izvajanje Zakona o izvajanju rejniške dejavnosti) in časovno prepisane v obsegu 20-25 ur. Vsak vsebinski sklop obsega 6-8 ur in se izvaja kot enodnevno izobraževanje, ki poteka ob sobotah. Vsebine usposabljanja smo zaradi lažjega razumevanja poimenovali kot »module« in obsegajo naslednje zakonsko predpisane vsebine:

- 1.modul:** poglobljanje znanja o otroku in njegovem razvoju; poglavja o posebnih potrebah otrok; razumevanje posebnosti položaja otroka;
- 2. modul:** psihologija družine; družina in vzgoja; značilnosti, ki v družinski skupini morajo biti zagotovljene, da bi otrok imel dovolj



dobre možnosti za razvoj; rejniška družina; sodelovanje med rejniško družino in matično družino;

3. modul: izobraževanje rejnikov kot sodelavcev v socialno delavskih projektih pomoči; koncept individualne projektne skupine; socialno delo z družino in rejniški sistem; novi koncepti v socialnem delu; pomen skupin za samopomoč.

Rejnike, ki so pridobili dovoljenje za izvajanje rejniške dejavnosti in jim teče »prvo petletno obdobje«, na usposabljanje vabimo mi, Skupnost CSD Slovenije, kot izvajalec usposabljanja. Krajevno pristojni center za socialno delo s seznamom vabljenih rejnic/kov obvestimo pred in po udeležbi na usposabljanju.

NADALJEVALNO USPOSABLJANJE

V to »kategorijo« spadajo rejniki, ki morajo opraviti t.i. »nadaljevalno usposabljanje« in jim teče naslednje petletno obdobje po pridobitvi dovoljenja za izvajanje rejniške dejavnosti. Tudi ti rejniki imajo zakonsko obveznost udeležbe na treh različnih »nadaljevalnih vsebinah« usposabljanja, ki so časovno predpisane v zakonskem obsegu 20-25 ur, izbirajo pa lahko med različnimi nadaljevalnimi vsebinami, glede na specifično rejniško situacijo in potrebe pri izvajanju rejniške dejavnosti. Vsak vsebinski sklop obsega 6-8 ur in se izvaja kot enodnevno izobraževanje, ki ga izvajamo ob sobotah. Nadaljevalne vsebine, ki smo jih vključili v Program usposabljanja rejnikov:



1. Prepoznavna in obravnava spolno zlorabljenega otroka v rejniški družini;
2. Pomoč nemirnemu otroku, otroku z motnjo pozornosti, vzgojno zahtevnemu otroku in otroku z motnjo v duševnem razvoju;
3. Soodgovornost rejniške družine za vzpostavitev in vzpodbujanje stikov otroka z matično družino v Individualni projektni skupini;
4. Posebnost rejniške družine, ki skrbi za otroka sorodnikov (vsebina namenjena rejnikom sorodnikom);
5. Varovanje in zaščita otroka v rejniški družini pri ravnanju z osebniimi podatki in identifikaciji osebnih podatkov;
6. Komunikacija v rejniški družini, veščine pogovora z otrokom, neverbalna in verbalna komunikacija;
7. Obdobje mladostništva (puberteta), razumevanje otrokovega razvoja in doživljanja ter vzgoja mladostnika v rejniški družini;
8. Zaključevanje rejništva-priprava rejniške družine in otroka na odhod v samostojno življenje ali nazaj v matično družino;
9. Odvisnosti in mladostniki;
10. Vzgoja otrok s posebnimi potrebami (AD/HD in avtizem), čustvenimi in vedenjskimi motnjami;
11. Obravnava otrok z motnjo v duševnem razvoju;
12. Sodobna vzgoja - vzgoja za jutri;
13. Skrb rejnic zase;
14. Razumevanje položaja matične družine v rejniškem sistemu;
15. Posebnosti doživljanja in čustvovanja otrok ob travmatskih dogodkih, načini komuniciranja in sporazumevanja z otroki drugih kultur.



Rejnike na usposabljanje napoti krajevno pristojni center za socialno delo s posebno napotnico, ki je priloga razpisa nadaljevalne vsebine. Na podlagi napotnice rejnika pisno povabimo na usposabljanje in o udeležbi rejnika na usposabljanju obvestimo krajevno pristojni center za socialno delo.

Vsako leto rejnikom ponudimo določen izbor nadaljevalnih vsebin, med katerimi bodo lahko izbirali ter jim na takšen način ponudimo možnost izbire. V začetku leta vse centre za socialno delo obvestimo s predvidenim terminskim in vsebinskim planom ter lokacijo usposabljanj in jih prosimo, da o tem seznani vse rejnike na njihovem območju. Centri za socialno delo tako skupaj z rejnikom načrtujejo udeležbo na usposabljanjih ter pripravijo letni načrt usposabljanja za vsakega rejnika posebej. Na takšen način je doseženo kontinuirano izobraževanje in usposabljanje rejnikov, kot ena izmed pglavitnih dejavnosti za izvajanje rejniške dejavnosti.

Irena Zemljič, univ. dipl. soc. del.



KAM PO POMOČ

Življenje v vsaki družini nas vsaj občasno sooči z zahtevnimi izzivi. V rejniški družini jih je še toliko več in povsem normalno je, da jim sami nismo kos. In takrat je tako dragoceno, če se lahko kam obrnemo po pomoč.

Gotovo so strokovni delavci na matičnih centrih za socialno delo pri tem v veliko oporo in rejnike, če je težava kompleksnejša, po potrebi usmerijo na ustrezne naslove.

Poleg tega pa morda utegne priti prav rejnikom tudi kakšen od spodnjih kontaktov oziroma predlogov.

OTROK, KI SE V STISKI LOTEVA SAMOPOŠKODBENEGA VEDENJA

Samopoškodbeno vedenje je namerno poškodovanje lastnega telesa, ki povzroča bolečino, krvavitve, brazgotine in podplutbe. Oblik samopoškodb je veliko, največkrat so vidne na zapestjih, rokah, stegnih in trebuhu. Pri tem gre lahko za vreznine, prebadanje kože, ugašanje cigaret na koži, namerno udarjanje ob steno ali druge predmete, da pride do podplutb itd.

Namen samopoškodb načeloma NI poskus končanja življenja (samomor), pač pa ravno nasprotno – želja, da bi se počutili bolje.



Posameznik se samopoškodovanja lahko loti, ko se v njem naberejo močna negativna čustva (jeza, žalost, občutek brezizhodnosti itd). Povzročitev telesne bolečine samemu sebi je v bistvu poskus, da bi si olajšal občutek neznosne psihične bolečine.

Otrok, ki se loteva samopoškodovanja, potrebuje strokovno – psihoterapevtsko pomoč. Pomembno je, da je o težavah obveščen tudi vaš center za socialno delo.

Več o samopoškodbenem vedenju in načinih strokovne pomoči in samopomoči si lahko preberete na spletnem naslovu: www.tusmo.si

V letu 2015 je bil ustanovljen tudi program **RDEČI APOLON (v Ljubljani)**, ki nudi podporo mladostnikom, ki so žrtev samopoškodbenega vedenja, prav tako pa tudi svojcem in zainteresiranim strokovnim delavcem.

Vodja programa je Mateja Capek, kontakt: 051/635 667, e-pošta: brez1limita@gmail.com

OB SUMU, DA OTROK EKSPERIMENTIRA S PREPOVEDANIMI DROGAMI

Ob sumu, da otrok uporablja prepovedane droge, je pomembno, da ukrepate čim prej, vendar trezno. Tudi pri tem je pomembno, da o težavi obvestite strokovnega delavca, s katerim sodelujete na vašem centru za socialno delo.

Spodaj sta navedeni dve od organizacij, ki se pri nas intenzivno ukvarjajo z mladimi, ki uporabljajo prepovedane droge. Znotraj svojih programov nudita individualne terapije in skupinska srečanja za mladostnike, ki eksperimentirajo z drogami, prav tako pa nudijo svetovanje in podporo družinam, ki za takega otroka skrbijo.



Nanje se lahko obrnete tudi, če ni resnih težav in pravzaprav želite le kak nasvet.

Društvo Projekt Človek – program za mladostnike

Slovenska cesta 19

1000 Ljubljana

Tel: GSM: 051/642 074

Spletni naslov: <http://www.projektclovek.si/>



**OB TEŽAVAH, POVEZANIH Z OTROKOVO PREKOMERNO UPORABO
RAČUNALNIKA, MOBILNEGA TELEFONA TER MOREBITNIMI PASTMI
UPORABE INTERNETA**

1. LOGOUT – CENTER POMOČI PRI PREKOMERNI UPORABI INTERNETA



**CENTER POMOČI PRI
PREKOMERNI RABI
INTERNETA**

Svetovanje in programi pomoči centra Logout so namenjeni otrokom, odraslim in svojcem tistih, ki digitalne vsebine uporabljajo prekomerno ali pa so z njimi že zasvojeni.

Sedeža centra Logout sta v Ljubljani in Izoli. Ponujajo tudi svetovanje po telefonu ter svetovanje preko spleta ali Skypa.



Več informacij lahko dobite na:

- Logout-ovi spletni strani: www.logout.si
- elektronskem naslovu: info@logout.si
- sedežih svetovalnic : Ljubljana - Metelkova 15, tel: 041/233- 474
Izola – Ljubljanska ulica 22, tel: 064/236-516

1. CENTER ZA VARNEJŠI INTERNET

Gre za projekt, ki ponuja več storitev, od tega sta glavni dve naslednji:



a) **Točko osveščanja o varni rabi interneta in novih tehnologij, kjer si ogledate:**

- praktične nasvete, kaj storiti, če otrok postane žrtev spletnega trpinčenja;
- nasvete za starše, kako vzgajati otroke na področju uporabe interneta in mobilnega telefona;
- kako konkretno zaščitite računalnik in mobilne naprave;
- video vodiče o uporabi spletnih omrežij za starše, ki so ugotovili, da o teh stvareh enostavno premalo vedo, da bi glede njih lahko učinkovito usmerjali, nadzorovali in vzgajali otroke.

Več o tem lahko preberete na spletni strani: www.safe.si



b) **Svetovalna linija za težave na spletu Tom telefon 116 111**, na kateri med 12. in 20. uro vsak dan svetovalci odgovarjajo na vprašanja in rešujejo vaše zagate, povezane z uporabo interneta. Storitve je na voljo za otroke, mlade in njihove starše. Na voljo je tudi TOM klepetalnica <http://www.e-tom.si/>, kjer lahko otroci, mladostniki ter njihovi starši nasvete in pomoč dobijo prek spletnega klepeta.



Mreža psiholoških svetovalnic Moč vam omogoča, da v 9 krajih v Sloveniji brezplačno in brez napotnice dostopate do psihologa (Ljubljana, Celje, Kranj, Laško, Nova Gorica, Murska Sobota, Slovenj Gradec, Postojna, Sevnica).

Na tem mestu je potrebno poudariti, da svetovanje ni namenjeno zdravljenju ali dolgotrajni psihoterapevtski obravnavi. Prav tako ni namenjeno mladoletnim, pač pa le polnoletnim osebam.

V svetovalnici nudijo individualno svetovanje, partnersko svetovanje in družinsko svetovanje. Slednje pomeni, da se lahko nanje obrnete tudi, ko se soočate s stiskami v družini (izzivi starševstva in vzgoje).

Več o delovanju svetovalnic ter informacije o njihovih kontaktnih podatkih lahko preberete na spletnem naslovu www.posvet.org

KAKO DO BREZPLAČNE UČNE POMOČI?

Če ocenjujete, da ima vaš otrok ponavljajoče se učne težave, se je njegovi šoli smiselno čim prej pozanimati o možnosti pridobitve odločbe o usmerjanju. S to odločbo lahko otrok pridobi pravico do dodatne strokovne pomoči na šoli (individualna učna pomoč, pomoč pri organizaciji učenja, določene prilagoditve pri pouku in ocenjevanju znanja itd). O upravičenosti otroka do tovrstne pomoči presoja Zavod za šolstvo RS na podlagi oddane vloge, ki jo oddajo starši skupaj s šolo. Postopki so zaradi velikega števila vlog dolgotrajni, zato je v vmesnem času smiselno iskati še druge vire učne pomoči.





Če plačljiva učna pomoč (inštrukcije) ne pride v poštev, je brezplačno učno pomoč v obliki dopolnilnega pouka pogosto mogoče najti že na šoli.

Brezplačno učno pomoč ponujajo tudi mladinski centri in dnevni centri za mlade v številnih mestih po Sloveniji, ponekod tudi ljudske univerze. Povprašajte v svojem kraju.

KO OTROK NOČE K STROKOVNJAKU

Nemalokrat je otroke težko motivirati za raznovrstno zunanjo pomoč – prisoten je strah, sram, odpor. Zato je morda v določenih primerih smiselno, da dotičnega strokovnjaka najprej obiščete rejniki sami. Tako lahko brez zadržkov predstavite težavo, si ustvarite vtis o strokovnem delavcu in dobite že nekaj osnovnih nasvetov, kako naprej. Včasih je že to dovolj.

Če ni, vam lahko strokovnjak s predlogi pomaga pri tem, kako naslednjič motivirati otroka, da se vam pridruži pri obisku svetovalca oz. terapevta. Hkrati pa vas do neke mere lahko »oboroži« z znanji in pristopi, da se boste v prihodnje v težavah lažje znašli.

KORISTNE KNJIGE, SPLETNI PORTALI, TELEFONSKE SVETOVALNE LINIJE

Spletni portal s številnimi nasveti v zvezi z vzgojo: www.zastarse.si



Spletna stran www.familylab.si ponuja informacije o številnih predavanjih za starše, možnosti priključitve k zaprtim skupinam staršev, individualno (plačljivo) svetovanje, zanimive knjige in članke o vzgoji.

Familylab ima tudi brezplačno svetovalno telefonsko linijo, in sicer vsako sredo, od 11h do 12h, na telefonski številki 040 490 049.

Knjige:

Jesper Juul (2010): Družine s kronično bolnimi otroki

Annete Kast- Zahn (2009): Vsak otrok se lahko nauči premagovati težave

Annete Kast- Zahn (2009): Vsak otrok se lahko nauči pravil

Elizabeth Pantely(2007) : Z otrokom lahko sodelujete

Marko Juhant (2014): Pogrešani napotki

Albert in Leonida Mrgole (2013): Izštekani najstniki in starši, ki štekajo

J. Nelsen, L. Lott (2000): Pozitivna disciplina: reševanje sporov z najstniki

Adele Faber in Elaine Mazlish (1996) : Kako se pogovarjamo z najstniki in kako jih poslušamo.

Petra Štrukelj, univ. dipl. psih.



KNJIGE O POSVOJITVAH IN REJNIŠTVU

(za otroke in odrasle)

Metoda Maj, mag. psihologije, predavateljica v programu usposabljanja in izobraževanja rejnic in rejnikov, avtorica več psiholoških testov in izvajalka izobraževanja in usposabljanja strokovnih delavcev na področju socialnega varstva je pripravila seznam literature, ki jo priporoča v branje in študij rejnikom, rejnicam, strokovnim delavcem in vsem, ki se srečujejo z rejništvom in želijo bolje razumeti vse ljudi, vpletene v rejništvo ter posvojitve, predvsem pa otroke.

Branje literature je ena od pomembnejših oblik izobraževanja in usposabljanja v rejništvu.

SLIKANICE, ZGODBE:

- Weninger, Brigitte: Otrok je otrok, Založba Kres
- Aubrey, Annette: Metkina družina
- Coran, Pierre: Moja družina
- Ela Zupančič: Od kod Novakovim Mihec, Univerzum
- Zubizarreta, Patxi: Usoa, prišla si kot ptica
- Richardson J. in P. Parnell: In s Tango smo trije, 2010, Modrijan
- Pogačnik, Jelka: Srček za Nino, Mladinska knjiga
- Mebsd, Dudrun: Nedeljka
- [Wilson, Jacqueline](#): Punčka iz smetnjaka
- Johnston, Julie: Adam in Eva in Uščipni me
- Lindgren, Astrid: Erazem in potepuhHof, Marjolijn: Mama številka nič



- Abela:
http://www.ena.com/oddelki/knjige/izd_935_9789612441135_Abel_a
- Špela Tratnik: Kako je podgana Frida našla svojo mamo, Elite, 2007
- Hilary McKay: Žafran - Izgubljeni angel, Učila
- Ball-Simon Danièle: Bee, je zablejal Volkec, Založba Kres,
- A mother for Choco, <http://www.amazon.com/Mother-Choco-Paperstar-Keiko-Kasza/dp/0698113640>
- Pierre Coran, Marie-Jose Sacre: Moja družina (Slovenska knjiga 1998)
- Birte Muller: Anček Podganček
- Knjige Katarine Kesič Dimic: <http://katarinakesicdimic.com>
- Claire Keegan, Rejenka, Ljubljana, Modrijan, 2015
- Banko Nataša: Larimar – Za vedno ljubljena, založba Chiara, 2015

Slikanica/zgodba je lahko odličen psihološki pripomoček pri razumevanju in sprejemanju življenja! Ima terapevtske učinke in je tudi odlično vzgojno sredstvo v pogovoru z otrokom!

AVTOBIOGRAFSKE KNJIGE:

*** avtorji so bili v otroštvu v rejništvu**

- Mikić Neira (2010): Nedosegljive sanje v sistemu rejništva in ustanov. Učila.
- Augustinčič Alberto (2013): Vonj pečenih jabolk. Založba Smar-team
- Olga Pega Kunstelj (2013): 1 + 2 = 4. Založništvo Morfem



PREVODI:

- DAVE PELZER - več knjig:
 - Otrok brez imena;
 - Izgubljeni fant – Rejenčevo iskanje družinske ljubezni;
 - Pravica do mladosti - Mladostnikovo hrepenenje po sprejetju in prijateljstvu ...;
- TAMARO, S. (2006): Pojdi, kamor te vodi srce. Ljubljana: Cankarjeva založba;
- JUNG: Medena koža (STRIPOVSKI ROMAN IN FILM), 2014.

STROKOVNE KNJIGE:

- Viktorija Bevc: Posvojitev otrok;
- Ela Zupančič: Posvojen otrok - zaželen in ljubljen, CZ;
- E. Zupančič: Izpolnjena hrepenenja;
- Darja Zaviršek: Notranje in meddržavne posvojitve.

Novejše slikanice - ODNOS DO TUJCEV, DRUGAČNIH:

- ❖ Rafik Schami: Kako se je pogumni očka nehal bati tujcev, založba Zala, 2016;
- ❖ [Anja Tuckermann](#): Vsi tukaj, vsi skupaj, založba Zala, 2016 ;
- ❖ Janja Vidmar in Benka Pulko: Otroci sveta, Založba: [Undara Studio](#), 2013.

Mag. Metoda Maj



POT DO REJNIŠTVA

1. del: Odvzem

Bil je marec, ko sem izvedela, da sta bili moji dve nečakinji (hčerki moje sestre) odvzeti staršem. Že dolgo nisem imela stikov z njima in nisem vedela, kaj se dogaja. Svoje mnenje sem izoblikovala v obdobju pred tem, ko smo po letih ločenega življenja brez stikov spet živeli pod eno streho pri mojih starših. Menila sem, da odnosi znotraj te družine niso urejeni. Vsaj po mojih standardih ne. Ocenila sem, da sta nečakinji občasno pod čustvenim pritiskom, brez jasnih mej, reda in dolžnosti do obveznosti, ki jih ima vsak šoloobvezni otrok. Bili sta tudi problematični. Nista se hoteli zbuditi za v šolo. Uveljavljali sta svojo voljo tam, kjer je bilo prav in tam kjer ne. Njuna mama pa ni vztrajala in zahtevala reda. V kolikor nista želeli v šolo, ker se jima zjutraj ni dalo vstati, jima tudi ni bilo potrebno; da ne omenjam domačih nalog. Prav tako so jih pestile finančne težave. Želela sem jim pomagati, vendar nisem vedela kako. Zaradi selitve smo živeli daleč drug od drugega, tako jih zaradi časovne stiske nisem obiskovala. Lahko bi jim dajala nekaj svojega denarja, vendar se mi je zdela to nespametna poteza. Bala sem se kasnejšega izsiljevanja po več. Nisem verjela, da bo to rešilo njihove težave. Svetovala bi njuni mami vendar ona ni želela poslušati. Včasih je imela tudi histerične izbruhe. Takrat se je tudi sama obnašala kot majhen otrok. Vse je krivila za svoje stanje. Sama pa ni prevzela odgovornosti oziroma tega zaradi slabega psihičnega stanja ni bila sposobna...

Morda se sprašujete, zakaj nisem ukrepala. Zakaj nisem sama storila česa, da bi preprečila takšne odnose, stanje, razmere. Prav imate.



Najverjetneje bi morala takrat ravnati drugače. Zagotovo bi bilo vse drugače, ko bi jaz bila tista, ki bi pristopila do CSD in podala takšno videnje dogajanja v družini. Ampak bili so dobri in slabi dnevi, zato nisem bila sigurna v svoje mnenje. Nekako nisem bila prepričana. Pravzaprav sem se tudi bala, da bom vse samo poslabšala. V kolikor bi podala prijavo in otroci ne bi bili odvzeti, bi zlahka pričakovala, da bo sestra (mama nečakinj) z otroci odšla in prekinila vse stike. V takšnem primeru ne bi storila ničesar dobrega. Sedaj, ko to pišem se sliši grozno, takrat pa se enostavno nisem zavedala resnosti stanja. Mislila sem si: dobro, če otrok včasih ne gre v šolo, še ne pomeni, da bo imel zavoženo življenje. In pa če jim bo finančno res hudo, bodo pa prišli živeti nazaj k mojim staršem. Prostora v hiši je dovolj. Dokler ne pridejo in imajo kje za bivati, pomeni, da imajo tudi nekaj prihodkov in niso lačni. Sestrini histerični izpadi pa so najverjetneje posledica nepredelanih stvari iz otroštva v odnosu do staršev, najbrž jih izzovejo samo okoliščine, kjer smo skupaj...

Človek misli, čas pa mineva. Vedela sem, da jim ni lahko. Nisem pa se zavedala, kako hudo je. Vendar sem vedela dovolj, da sem odvzem doživela kot pametno in potrebno potezo s strani CSD-ja in sem pri tem čutila olajšanje. Toda CSD je nečakinji nastanil tujim rejnikom.

Zaradi stanja bioloških staršev se mi je sprva zdelo, da je to ustrezna poteza. Tujci mnogo lažje postavijo mejo, kot to lahko storijo družinski člani svojim sorodnikom. S to trditvijo se vsekakor še danes strinjam. Nisem se počutila pripravljeno na soočanje z biološkimi starši. Že misel na to me je stisnila v prsih. Poleg tega sem predvidevala, da obstajajo predpisani postopki za odvzem. Verjela sem, da gre za začasni ukrep, in da bodo nečakinji kasneje namestili meni ali komu drugemu od ožjih družinskih članov. Tako ali tako rejnik ne more biti kar kdor koli. Slabše jima zagotovo ne bo in to je tisto, kar se mi je zdelo zares pomembno.



Kljub temu, pa je kaj kmalu v meni začela naraščati stiska in vse bolj sem se spraševala: Zakaj? Komu so ju namestili? Kam? Kako se moji nečakinji tam počutita? In pa: kaj pa mi? Ali ni bil CSD morda dolžan navezati stika z mano, mojo sestro, mamo, komer koli? Ožji del družine, najbrž ima pravico vedeti, kaj se dogaja? Zakaj mene niso kontaktirali? Imam urejene odnose, finančno stabilnost in primerno okolje navsezadnje sem pa njuna teta. Nič. Niti stika niso navezali z mano kaj šele, da bi me vprašali kaj več. Samo namestili so ju drugam. Ne mislim, da vse znam, vendar sem se pripravljena izobraževati, učiti, sodelovati. Mlada sem, to je res, ampak nisem nesposobna. Seveda bi postavila mejo. Saj sem se zavzemala za njuno dobro. S sestro, ki je njuna biološka mati že tako ali tako dolgo nisem imela sestrskih odnosov. Odselila se je namreč, ko sem sama bila še otrok in leta nismo imeli nobenih stikov. Zakaj so ju namestili drugam? Nič ne bi rekla, če jaz ne bi imela interesa... Vendar to tako ali tako ni nikogar zanimalo. Meni pa ni bilo vseeno. Z mano bi lahko odraščali, zagotovo bi dobro poskrbela zanju. Saj sem konec koncev jaz njuna družina... Vse te misli so mi pletle po glavi.

Namestili so ju drugam. Glede tega nisem mogla storiti ničesar. Počutila sem se nemočno, brez vsakršne pravice. Nepomemben člen te zgodbe. Znotraj mene je rasel občutek, da me nihče ne jemlje resno. Nikogar ne zanima moja plat. V tem boju sem sama brez pravic, v temi, izgubljena, obupana... Kot da mi ne bilo mar za njiju. To se mi ni zdelo prav in morala sem nekaj storiti. Toda kaj? Se nadaljuje...

Ana A. K. , rejnica

JESENSKA PRIPOVED

Facebook. Me potrdiš za prijatelja? Dober občutek, ko te želi nekdo, ki je s teboj preživel nekaj dni in je skoraj 30 let mlajši, imeti za prijatelja. Pa čeprav le za FB prijatelja.

Kaj res želiš draga žena, da začasno slečem službeno uniformo carinika in za 4 dni oblečem uniformo policista, morda paznika ali pač gasilca (gašenje ljubezenskih iskric), medtem ko bom skupaj s tabo in Andrejem pazil na 15 nadobudnih mladostnikov, ki naj bi počasi postajali odgovorni člani naše družbe?.

Hm. Ko sva se odločala za rejništvo sva želela otrokom nuditi varnost, toplino doma, ki ga niso bili deležni, dati vso ljubezen, ki jo premoreva, jim pomagati tako duhovno, kot tudi materialno. Želela sva, da bi lahko nekega dne, ko bi se situacija z njihovimi starši izboljšala, kot zrele osebnosti ali pa le kot otročki, ki so samo prišli v stik z brezpogojno ljubeznijo, zapustili najin dom.

Se spomniš ocenjevanja sob? Kaj pa Pirana in raznih muzejev? Se spomniš, ko si moral izreči 5 lepih, vzpodbudnih besed, če ti je ušla kakšna neprimerna? Kaj pa, ko si me ob odhodu dvignil in ves srečen zavrtel? Se spomniš,...? Jaz se spomnim. Vedi, da te nosim v srcu. Hvala ti.

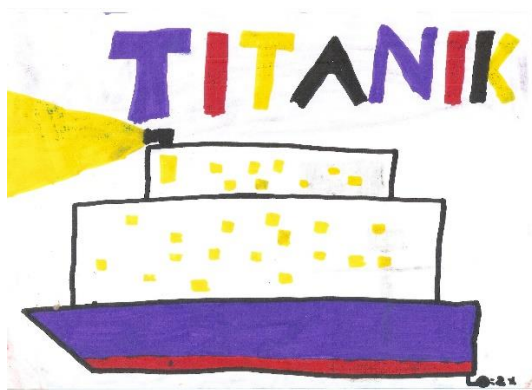
In veš kaj je najboljšje pri vsem tem dragi bralec/-ka? Da ni bilo potrebe obleči nobene uniforme, saj sem imel čast se družiti s čudovitimi mladostniki, ki so kljub težkemu otroštvu, zahvaljujoč vam dragi rejniki, postali razigrani in radostni mladostniki, polni upanja v boljši, lepši jutri.

Hvala tebi ljuba žena, hvala tebi Andrej, Darko, Katja, Anja, hvala vsem vam rejnikom, ki ljubite in skrbite za ranjene otroke. Predvsem pa hvala Bogu,



Jezusu Kristusu, ki je, verjeli vi to ali ne, pripravil vaša srca, da darujete svoje življenje za bližnjega. Bog vas blagoslovi!

Dušan Vidič, rejnik



Risbica otroka, ki je v rejništvu



VAM

*Tam kjer so **BESEDE**,*

*Tam so **LJUDJE**.*

*In kjer je **DOM**,*

*Sta **MATI in OČE**.*

*In kjer sta **STARŠA**,*

*Je **OGNJIŠČE**.*

*In ob **OGNJIŠČU**,*

***LJUBEZEN** pesem prošnje poje,*

*Ljudem **SVETA**.*

Alberto Avguštinčič

POMOČ PROSTOVOLJCEV

V naši družini imamo v rejništvu štiri punce. Tri najstnice, ena pa je še mlajša. Čeprav se skupaj zelo trudimo, smo imeli z eno punco kar velike težave v šoli pri dveh predmetih. Drugima dvema pa je občasno kakšna snov delala preglavice. Bili smo že čisto obupani, in smo se že pogovarjali, kje bomo poiskali inštrukcije. Takrat pa na elektronski pošti vidim sporočilo gospe Katje iz rejniškega društva Slovenije, katerega član sem tudi sama, da bodo skušali pomagati otrokom, ki imajo učne težave, preko prostovoljcev. Skoraj nisem mogla verjeti, da ravno takrat, ko smo rabili pomoč, vidim takšno sporočilo.

Seveda smo se takoj odzvali. Gospa Katja je kontaktirala z srednjo šolo v Slovenski Bistrici, in kar hitro sta se javili dve učenki, ki živita v bližini našega kraja, in sta bili pripravljeni pomagat našim puncam.

Sproti smo se dogovarjali, kdaj imata srednješolski čas, in uskladili učne ure. V dobrih dveh mesecih so bile ocene popravljene in snov osvojena. Nato smo se srečevali po potrebi, kar delamo še danes.

Zato najlepša hvala Rejniškemu društvu Slovenije, oziroma gospe Katji, učiteljici Urški na srednji šoli v Slovenski Bistrici, ter najlepša hvala prostovoljkama Emi in Urški, ki sta bili kljub svojim obveznostim pripravljeni pomagati.

To je res zelo lep projekt, vreden vse pohvale!

Vsem še enkrat hvala!

Jožica Goričan, rejnica



DELOVANJE IN USMERITVE IFCO – MEDNARODNE ORGANIZACIJE ZA REJNIŠTVO



Če v Google vtipkate besedi Ifco.info najdete spletno stran IFCO – International foster care organisation - to je v prevodu Mednarodna organizacija za rejništvo.

To je edina mednarodna organizacija za rejništvo. Ustanovljena je bila leta 1981 z namenom povezovanja, spodbujanja in dajanja podpore rejniškim družinam po vsem svetu.

V njej se združujejo vsi, ki so kakorkoli povezani z rejništvom in se zanj zanimajo: to je multikulturno prizorišče, kjer si izmenjujejo izkušnje mladi iz rejniških družin, rejniški starši; starši, katerih otroci so v rejništvu, socialni in drugi strokovni delavci, raziskovalci, prostovoljci, mediji, politiki na področju socialnega varstva in drugi. Njihov glavni cilj je pomagati in uresničiti pravico vsakega otroka, da odrašča v dobro delujočem družinskem okolju.

Svoje delo utemeljujejo na Konvenciji Združenih narodov o otrokovih pravicah, ki poudarja pravico otroka, da odrašča v družini. V primerih, ko otroci ne morejo odraščati s svojimi starši, jim je potrebno zagotoviti rejniško družino, ki mora biti prednostna izbira pred drugimi oblikami institucionalne skrbi zlasti za mlajše otroke.

Organizacija IFCO deluje na svetovnem medmrežju, ima malo osebja v svojem koordinacijskem uradu v Haggu in veliko prostovoljcev. V njej sodeluje vrsta



mednarodnih strokovnjakov in mentorjev za projektno delo, ki ga izvaja v Afriki, Aziji, Južni Ameriki in tudi v posamičnih evropskih državah. Trenutna predsednica je **Stela Grigoras**, moldavska ministrica za socialno varstvo. Ima še vrsto uglednih sodelavcev iz vsega sveta.

Ali ste vedeli?

V Angliji je v marcu 2010 64 400 otrok živel v rejniških družinah. Anglija ima okrog 37 000 rejniških družin. 73% vseh » spremljanih« otrok je bilo nameščenih v rejniške družine.

Vir: The Department for Education

Kako IFCO pojmuje rejništvo?

Rejništvo je družinska skrb za otroke, ki ne morejo živeti s svojimi starši. Povsod po svetu rejniške družine odprejo svoja srca otrokom, ki to potrebujejo in delijo svoje družinsko življenje z njimi.

Rejništvo je največkrat začasna oblika skrbi - za toliko časa, da starši odpravijo in uredijo svoje težave. Nekateri otroci pa bodo mogoče ostali v dolgotrajnem rejništvu, tudi do osamosvojitve, nekateri bodo posvojeni.



IFCO-vi predlogi in ugotovitve Odboru združenih narodov o otrokovih pravicah

- Za otroke v starosti 0-3 let je odraščanje v izven-družinskih oblikah škodljivo. Bivanje v raznih ustanovah povečuje tveganja za nastanek motenj v razvoju, navezanosti in za nevrološko atrofijo možganov. Na ta način povzročeno zanemarjanje in škoda z zgodnjim pomanjkanjem starševske skrbi, je enako nasilju nad otroki. Citat je povzet iz raziskovalnega projekta EU/WHO, v katerem so pri University of Birmingham, UK, Centru za socialno in družinsko psihologijo, raziskovali značilnosti otrok nameščenih v zavodih po Evropi. To pomembno poročilo je pokazalo škodo, ki jo utрпи otrok z daljšo namestitvijo v otroških domovih. V domu otrok nima stalne osebe in tam je poudarek bolj na higienski in fizični skrbi za otroke, kot na odnosu, ki je nujen za njihov socialni in psihofizični razvoj. Temu pritrjujejo številne teorije navezanosti (Bowlby), ki poudarjajo pomen stalne osebe, ki se zmore vživeti v potrebe otroka in pomemben vpliv takšne navezave na njegov čustveni, vedenjski in intelektualni razvoj.
- Za dober in zdrav razvoj, oblikovanje samozavesti in dobro vključitev v družbo moramo otroku omogočiti pogoje za življenje v prijaznem družinskem okolju, ki zagotavlja ustrezne spodbude, ki ustrezajo njegovi stopnji razvoja. Pomembno je, da otrok v tem okolju ustvari svoje temeljne čustvene vezi in dobi občutek, da je pomemben za ljudi okrog njega. Tako si gradi pozitivno identiteto in pridobi občutek samospoštovanja, veselje do življenja in pozitiven pogled v prihodnost. Vse te potrebe otroka so izpolnjene, ko otrok živi s tistimi, s katerimi vzpostavi navezanost. Kadar kaj od teh potreb ni izpolnjeno, pomeni to za otroka škoda za vse življenje.



- IFCO-ve raziskave so pokazale, da v državah EU, torej tudi v Sloveniji, ne nameščajo majhnih otrok v daljše izven družinsko varstvo, razen kadar potrebujejo medicinsko oskrbo. Če otroci potrebujejo oskrbo izven svojih družin so nameščeni v rejniške ali posvojiteljske družine.
- IFCO opozarja, da se uradna politika in praksa v mnogih deželah po vsem svetu zelo počasi spreminja, kljub dokazom o škodljivih učinkih nameščanja otrok v domove. Prevelik poudarek na pravicah staršev v primerjavi s pravicami otrok, skupaj s počasnim birokratskim in sodnim sistemom pogosto pomeni, da trajajo življenjske odločitve za otroke veliko dlje kot je v njihovem najboljšem interesu oziroma koristi.
- IFCO poudarja, da mora biti premik k družinskemu nameščanju otrok dobro načrtovan. Primerni rejniki morajo biti dobro pripravljeni in usposobljeni. Deželam, kjer načrtujejo prehod otrok iz zavodskega varstva v družinsko, ponuja Svetovna banka prehodno finančno pomoč, IFCO pa sodeluje pri nudenju strokovne pomoči.
- IFCO redno prejema prošnje iz vsega sveta za pomoč pri razvoju rešitev, ki temeljijo na družinsko osnovani skrbi za otroke, ki ne morejo živeti v matičnih družinah. Poudarjajo, da razvoj rejništva ni dobro videti le kot cenejšo možnost. Prav tako so potrebna določena sredstva, ki morajo biti vložena v dobro socialno delo z biološko družino in v rejniško družino. Obema morajo pomagati preprečiti motnje in podpreti ponovno vključitev otrok v biološko družino. Rejniški starši pa potrebujejo dobro usposabljanje, izobraževanje, supervizijo in podporo ob namestitvi in ob stikih otroka z biološkimi starši. Rejništvo mora biti načrtovano in redno nadzorovano. Pogledi



- bioloških staršev in otrok morajo biti slišani in obravnavani s pomembnostjo. Sorojenci naj ostanejo skupaj, če je le možno.
- Rejništvo se izvaja v mnogih oblikah in ni odgovor za vse otroke. Včasih je kratkotrajno s ciljem ponovnega združevanja otrok z njihovimi družinami. Nekaj rejništva je podobnega posvojitvam. Nekateri otroci ne želijo v posvojitve. V nekaterih državah denar in vpliv mednarodnih posvojitelskih lobijev lahko ovira rejništvo.
- IFCO poziva k podpori razvoja rejništva, posebno ko gre za majhne otroke. Mednarodne posvojitve morajo biti videne kot zadnji izhod, ko so vse druge možnosti dobro proučene, vse faze posvojitvenega procesa pregledane in dokazljivo brez korupcije.

Ali ste vedeli?

***V letu 2005 je bilo v Novi Zelandiji blizu
5000 otrok v državnem rejništvu.***

*Vir: Department for Child, Youth and
Family*

IFCO izdaja revijo za rejniške družine in revijo za mlade iz rejniških družin

Obe reviji pošilja svojim članom in naročnikom po vsem svetu. Rejniškim družinam in mladim želijo dati priliko, da so slišani in da lahko izrazijo sebe in svojo izkušnjo na mednarodnem nivoju. Navsezadnje so rejniki in mladi v rejništvu tisti, ki živijo rejništvo, imajo lastne izkušnje in vedo, kaj je dobrega v njem in kaj ne. IFCO revija izhaja vsako četrletje in prinaša različne novice in teme vsebinsko povezane z rejništvom. Omogoča dober vpogled v to področje skrbi za otroke po vsem svetu. Veseli so tudi novih pobud in vsebin.

Z njimi lahko stopite v stik in se naročite na revijo ali včlanite v to mednarodno rejniško organizacijo preko spletnega naslova: ifco@ifco.info



Revija, ki jo v IFCO namenjajo mladim ni le zanje, pač pa je narejena z njimi. Na spletnih straneh in je predstavljenih nekaj zgodb in motivov mladih za sodelovanje v tem časopisu.

Tako npr. se predstavi :

Mei Lai: »Stara sem 22 let, iz Anglije. Študiram socialno delo in delam kot prostovoljka , ki ščiti pogled mladih ljudi. V rejništvu sem blizu 10 let. Čas hitro beži. Kot vsak drug človek imam mnogo vzponov in padcev. Želim ostati vključena v to revijo, ker čutim, da je glas mladih preredko slišan. »

Millie pa se predstavlja takole: Sem Millie in v rejništvu živim nekaj let. Študiram sociologijo in kriminologijo. Zanimajo me življenja drugih ljudi, njihove izkušnje in kako podpirajo mladinsko delo v drugih deželah. Upam, da bo ta mednarodna revija navdušila čim več mladih in pripomogla k širjenju različnih izkušenj mladih iz rejništva. »

Vse mlade vabijo, da se pridružijo časopisu. Če imate pripombo, idejo za novo vsebino ali potrebujete nasvet, se lahko neposredno obrnete nanje preko spletnega naslova: watsup@ifco.info

Ali ste vedeli?

V letu 2009 je bilo približno 423 000 otrok v rejniški h družinah v ZDA. To število pada od leta 2002.

Vir: US Department of Health and Human Services



Organizacija konferenc in srečanj

IFCO tudi fizično združuje ljudi, ki se ukvarjajo z rejništvom, in sicer organizira konference na regionalnih in mednarodnih ravneh. V okviru tega povezovanja imajo udeleženci možnost spoznavati različne profesionalne pristope, spoznavajo primere dobre prakse in izmenjujejo izkušnje na področju rejništva. IFCO-ve konference so multikulturna arena, kjer se srečujejo vsi, ki živijo, in ki jih zanima rejništvo. Vsem srečanjem pa je skupno, da so usmerjene v pomoč otrokom, ki ne morejo živeti v lastnih družinah, da bi dobili ustrezno rejniško družino, in da se zasleduje njihova največja korist.

Prva takšna konferenca je bila v Oxfordu v Angliji, ki je bila tudi povod za nastanek združenja IFCO leta 1979. Potem se srečanja vrstila vsako leto po različnih deželah sveta. Eno leto je organizirana regionalna konferenca, naslednje leto internacionalna konferenca. Največkrat so bile konference organizirane v evropskih državah (Velika Britanija, Švedska, Nizozemska, Danska), potekale pa so tudi v Kanadi, Novi Zelandiji, ZDA, Avstraliji, Japonski itd...) Po mojih podatkih se je Slovenija aktivno udeležila konference v Dublinu l. 1993, kjer je prof. Meta Kramar kot primer dobre prakse predstavila delovanje skupin rejnic in rejnikov v Sloveniji.

Konferenca v letu 2016

V letu 2016 bo organizirana regionalna konferenca v Sheffield, UK, od 1. - 4. Septembra 2016 z naslovom:

Življenjska pot: Vseživljenjska pogojenost med vzgojo, travmo, intervencijo in uspehom.



Pozornost letošnje konference bo usmerjena tako na travmo kot na vzgojo in izobraževanje: to je nekaj, o čemer ima izkušnje vsak otrok v rejništvu. Travmo in proces vzgoje občuti na vsakem koraku tekom rejništva. Vzgoja, travma, intervencija predstavljajo trenutke globoke napetosti na njegovih življenjskih poteh. Travma in neustrezna vzgoja ter neustrezne intervencije lahko zameglijo pogled v prihodnost. In na drugi strani so travme pomembna lekcija za pridobivanje izkušenj in učenje tekom odraščanja.

Cilj konference je oblikovati temeljno platformo delovanja vseh udeležencev v rejništvu, da bodo razumeli svojo vlogo in odgovornost v odnosu do otroka v rejništvu in ob zaključevanju rejništva.

Pripravili: Marta Tomec, univ. dipl. soc. del., Maksimiljana Mali, univ. dipl. soc. del.

Po spletnih straneh: www.ifco.info

USPEŠNE ZGODBE

Marilyn Monroe



Verjetno vsi poznate znano ameriško filmsko igralko, pevko, fotomodel, Marilyn Monroe, ki je še vedno simbol ženske lepote in seksualnosti, pop ikona 20 stoletja, kljub temu, da je pokojna že več kot 50 let.

5. avgusta 1962 se je svet zbudil s tragično novico. Vsi mediji so poročali o nenadni smrti hollywoodske dive Marilyn Monroe. Njeno kratko življenje se je zaključilo na najbolj tragičen možen način. Uradno je bil proglašen kot samomor.

Žalostno otroštvo

Rodila se je 1. junija 1926 v Los Angeles v ZDA. Mama Gladys Pearl Monroe je deklici dala ime Norma Jeane Baker Mortenson. Mala štručka je imela dva priimka, ker je bila Gladys dvakrat poročena in je dobila priimka obeh maminih mož. Nihče od njiju pa ni bil dekličin biološki oče. Ta naj bi bil mamin sodelavec,



ki je takoj potem, ko mu je Gladys povedala, da je noseča, za zmeraj odkorakal. Ko je bila Norma Jeane še čisto majhna deklica, ji je mama pokazala fotografijo biološkega očeta. Igralka je celo življenje v sebi nosila spomin postavnega moškega z brki, podobnega Clarku Gable-u.

Mati male deklice je cele dneve preživljala med filmskimi trakovi, saj je bila montažerka. Domov je prihajala izčrpana, a ker je bila še mlada, si je rada privoščila kaj zabave. Ko je bila zdoma, je svojo ljubljeno deklico zaupala svoji mami Delli. Neke noči, ko se je Gladys nekje brezskrbno zabavala, je psihično nestabilna stara mati Della z blazino skušala za zmeraj utišati jok male deklice. To je bila kaplja čez rob.

Rejništvo

Gladys je malo dojenčico zaupala nekemu paru. Onadva sta jo vzljubila in jo želela posvojiti, a Gladys tega ni dovolila. Redno jo je obiskovala in skušala z njo ohraniti čim več stikov. Uboga Gladys pa je padala vedno globlje v brezno depresije. Ko je bila Norma

stara 8 let, je kupila hišo in si na vrat nakopala še zelo velik kredit. Po hudem živčnem zlomu so jo odpeljali v bolnišnico in tam je ostala. Diagnoza: paranoja in shizofrenija.

Ob maminem odhodu v psihiatrično bolnišnico se je začelo premeščanje male Norme. Ker mati ni dovolila, da bi jo kdor koli posvojil, je Norma živila pri rejniških družinah. Selila se je iz ene družine v drugo. Pretrpela res veliko in bila celo zlorabljena. Deklica pa je zdržala in ko je bila dovolj stara za poroko, se je odločila, da bo začela svoje življenje.



Prva poroka in delo v tovarni

Pri 16 ih letih se je poročila z 21-letnim Jamesom Doughertyjem. Med vojno, leta 1944 je James odpotoval na fronto, Norma Jeane se je zaposlila kot delavka v tovarni za izdelavo letal in padal. Ženske so tako na nek način pomagale svojim moškim na fronti in prav zaradi promocije tovrstnega dela, se je nekega dne v tovarni pojavil fotograf, ki je opazil lepoto mlade delavke. Prepričal jo je, da je primerna za kariero fotomodela. Norma Jeane so opazili mogotci iz filmskih krogov in tako so se ji odprla vrata v bleščeči Hollywood.

Rodila se je Marilyn Monroe!

Leta 1946 se je šele 20-letna Norma Jeane ločila in popolnoma spremenila življenje. Pobarvala se je v svetlolasko in zamenjala ime. Postala je Marilyn Monroe. Leta 1947 je osvojila naslov najlepšega kalifornijskega dekleta in istega leta se je začela tudi njena filmska kariera. Hollywood jo je opazil in vloge v filmih so se začele kar nizati. V svoji karieri je posnela 30 filmov med katerimi so dosegli svetovni sloves filmi : Nekateri so za vroče, Sedem let skomin, Reka brez povratka... Uveljavila se je tudi kot pevka, najbolj pa je znana njena pesem »Happy Birthday mr. President« (Vse najboljše za rojstni dan, gospod predsednik), ki je bila namenjena ameriškemu predsedniku Johnu Kennedy-ju.

Leta 1954 se je najbolj priljubljena ameriška igralka poročila z najbolj priljubljenim ameriškim športnikom. Postala je žena kralja bejzbola Joea di Maggia. Njuna poroka je bila čisto prava medijska bomba, ki pa eksplodira že leto kasneje, ko se je par ločil. 12 let starejši Joe naj bi bil pretirano ljubosumen.

Marilyn se je preselila v New York, kjer se je posvetila študiju igrilstva. Tam je spoznala dramatika Arthurja Millerja in se z njim poročila.



Razdvojena?

Njena težava je bila veliko bolj preprosta od razcepljenosti na Marilyn Monroe in Normo Jeane – šlo je za razliko med Marilyn pred kamerami in za njimi. Pred kamerami je igrala neumno blondinko, lahko bi celo rekli, da je v filmih izumila ta lik. Toda za kamerami je Marilyn, čeprav ni skrivala, da je strastna in brez zavor, jasno dajala vedeti, da nikakor ni neumna.

Upirala se je vsem, tudi svojim možem, ki so jo skušali stlačiti v ta kalup. »Mislijo, da si me bodo priredili tako, da jim bom ustrezala, toda ne vedo, da jih sama uporabljam za lastno uveljavitev,« je nekoč dejala o fotografih, a ta misel bi prav lahko bila njen življenjski moto.

Bila je ženska, ki je zvijače obvladala do popolnosti in si z njimi pomagala preživeti v težkem svetu.



Kaj pa se je dogajalo pred njeno smrtjo?

Zadnji novinar, ki se je pogovarjal z njo, je bil urednik revije Life. Marilyn je srečal v juliju 1962, ko jo je obiskal na njenem domu. Intervju je bil objavljen le dva dni pred njeno smrtjo. Novinar se je na intervju odpravil opremljen z diktafonom in posnel čisto vse, kar se je tistega dne dogajalo. Hiša hollywoodske dive, ki je vedno živela pod žarometi, je bila zelo diskretno opremljena. Novinar je na trak posnel tudi njen prepoznavni smeh, ki pa je izbruhnil ob nepravih trenutkih, kot bi z njim želela skriti hudo bolečino. Bila je ogorčena, razočarana nad velikani filmske industrije. To je bil njen zadnji intervju.

Teorije zarote

Smrt legendarne igralka pa je bila že takoj ovita v tančico skrivnosti. Uradno naj bi šlo za samomor. Vzela naj bi preveč tablet za spanje. Med obdukcijo pa v njenem želodcu niso našli sledi tablet in to je še bolj podžigalo zagovornike teorije o umoru. In zakaj bi sploh to krasno žensko kdo hotel umoriti? Njeno smrt so že takoj začeli povezovati z nevarnimi razmerji, ki jih je imela z moškimi družine Kennedy. Nikoli pa ni bilo dokazano, da se je res zgodil umor. Res pa je tudi, da nikoli ni bilo povsem dokazano, da je Marilyn storila samomor. Vse to še dandanes buri duhove.

Življenje Marilyn Monroe je bilo zelo težko. Spomini na otroštvo, mešani z občutkom manjvrednosti in zavedanja, da je v očeh velike večine ljudi le seks simbol, za 'prijatelje' pa le sredstvo kako do prepoznavnosti, jo je spravilo na rob. Bila je bila odvisna od ljubezni in samopotrditve... Ker tega ni imela, je izhod iskala tudi v tabletah in alkoholu in njena pot se je tragično končala pred 54 leti, ko je bila stara le 36 let.

Pripravila Maksimiljana Mali po internetnih virih



Občina Puconci



Občina Straža



Občina Velenje



Občina Šmarje pri Jelšah



Občina Bovec



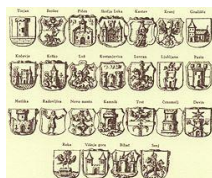
Občina Gorenja vas



Občina Koper



Občina krško



Občina Novo mesto



Občina Murska Sobota



Občina Radlje ob Dravi



Občina Tišina



OBČINA
BELTINCI

REJNIŠKI GLASNIK

Številka 50, maj 2016

Kontakti:

rejniskodrustvoslovenije@gmail.com

Uredniški odbor:

Urednica: Maksimiljana Mali

Člani: Katja Dunaj, Jožica Goričan

Lektorica: Majda Vračko Zanič

Naklada: 1100 izvodov

Tisk:

Izhaja: občasno